

Litera Nordului
Revistă de literatură a

Editurii George Coșbuc

An VI – Nr. 8-9-10 / 2022
ISSN: 1583-9591**DIRECTOR FONDATOR:****DUMITRU MUNTEANU****DIRECTOR ONORIFIC:****NAZARICA MUNTEANU****COLEGIUL REDACȚIONAL:****REDACTOR ȘEF:****LAURA C. MUNTEANU**

Prof. Univ. Dr.
Constantin Cubleşan
Prof. Univ. Dr.
Ioan Buzași
Ioan Radu Văcărescu
Prof. Univ. Dr. Dorel Cosma
Ion Istrate
Victor Știr
Menuț Maximilian
Vasile Muste
Dora Alina Romanescu
Prof. Nicolae Feier
Radu Botiș
Cătălin Răcilă
Elena Cristina Stoica
Paulin Octavian Boldiș

CONTACT REDACȚIE:

Email:

lauracmunteanu100@gmail.com

Tel. :

0743 490 309

CUPRINS:

Poezia poate salva lumea! Ana Blandiana
la Bistrița – Menuț Maximilian – Răsunetul Cultural / 3
„Satul Șanț” – un film pentru eternitate – Leon I. Grapini / 5
Traducere -MAHĀBHĀRATA DE VYAS
Fragmente – Victor Știr / 8
Cronică literară – Dora Alina Romanescu / 13
Proză – Dora Alina Romanescu / 15
Cronică literară – Ion Istrate / 20
Întâlnire cu Dorli Blaga – Jenița Naidin / 24
Proză – Adela Cotul / 28

Proză – Leon Iosif Grapini / 32
Cronică literară – Laura C. Munteanu / 36
Cronică literară – Cezarina Adamescu / 38
Poezie – Vasile Dan Marchiș / 42
Poezie – Selenea Cristina / 43
Izvorul Someșului – Dumitru Muntean, un sciitor despre
și pentru oameni – Leon Iosif Grapini / 44
Cronică literară – Horia Porumb / 45
Proză – Nadia Urian / 46
Traducere DANTE – Ion Istrate / 48
Line Eve – Vasile Muste, versuri - Gheorghe Grigurcu,
Ion Vădan / 51
Proză – Laura C. Munteanu / 53
Poezie – Sude Emil Iulian / 54
Poezie – Simona Lucescu / 56
Poezie – Miriam Dăbău / 58
Poezie – Carolina Baldea / 60
Poezie – Ioana Lăpușneanu / 61
Poezie – Itoafă Adrian George / 62
Cronică literară – Radu Botiș / 63
Poezie – Loredana Zeller / 64
Poezie – Laura C. Munteanu / 65
Poezie – Grigore Avram / 66

POEZIA POATE SALVA LUMEA! ANA BLANDIANA LA BISTRIȚA

**MENUȚ MAXIMINIAN
RĂSUNETUL CULTURAL**

Consiliul Județean Bistrița-Năsăud, Biblioteca Județeană „George Coșbuc”, Uniunea Scriitorilor din România, Palatul Copiilor, în colaborare cu publicațiile „Mișcarea Literară” și „Răsunetul Cultural” au organizat o întâlnire cu Ana Blandiana, la sediul Bibliotecii. Ca o rază de soare a fost Conferința „Poate poezia salva lumea” susținută de Ana Blandiana, cea care în luna mai a împlinit 80 de ani. Spirit tonic, unul dintre scriitorii pe care-i cunoaște întreaga țară, fiind prezent în manuale, Ana Blandiana a reușit să acapareze sala formată în mare majoritate din tineri, fiind aplaudată minute în șir. **“...faptul că de-a lungul epocilor poeziei au continuat să scrie poeme și oamenii au continuat să le citească, să le învețe pe de rost și să se simtă astfel mai buni și mai plini de lumină interioară nu e, oare, un răspuns suficient?”** Membru corespondent al Academiei Române, Ana Blandiana este laureată a mai multor premii naționale și internaționale, dintre care:

Premiul Internațional „Herder” Viena, Premiul Național de Poezie „Mihai Eminescu”, Premiul Internațional „Camaiores”, Premiul „Poetul European al Libertății”, Premiul Național de Poezie „Lucian Blaga”, Premiul Griffin pentru excelență în poezie, Premiul „Cununa de aur” de la Struga. Membră a Academiei de Poezie „Stéphane Mallarmé”, a Academiei Europene de Poezie și a Academiei Mondiale de Poezie(UNESCO). A fost desemnată de statul francez Cavaler al Legiunii de Onoare. La final, cu răbdare, a stat aproape o oră să dea autograf fiecărui cititor ce a venit la eveniment cu una dintre cărțile ei. În acest cadru, Ana Blandiana a premiat și câștigătorii Concursului de Creație Literară „Orizonturi” (ediția a XXVII-a), inițiat de Biblioteca Județeană „George Coșbuc”, (coordonator Isabela Andronesi) și ai Concursului regional de creație literară și artistică „Scriitori de mai” (ediția a VII-a, 2022), realizat de Palatul Copiilor Bistrița (coordonatori prof. Ionela Nușfelean și

director Diana Morar). Amfitrionul evenimentului a fost directorul Bibliotecii Județene, Ioan Pinte. Reamintim faptul că manuscrisele Anei Blandiana se vor afla în Casa Colecțiilor și a Documentelor de Patrimoniu, instituție ce va fi inaugurată curând, și va găzdui manuscrise ale unora dintre cei mai importanți scriitori ai țării, dar și cărți, ediții princeps donate pentru această instituție. Gestul președintelui Uniunii Scriitorilor, Nicolae Manolescu, de a-și dona manuscrisele celei mai frumoase

biblioteci a fost urmat de alți scriitori. Ana Blandiana a dăruit manuscrise și cărți, la Bistrița găsindu-se inclusiv manuscrisul recentului volum „Sora lume”. De asemenea, ne întâlnim cu manuscrisele lui Romulus Rusan. Împreună cu scriitorii bistrițeni Ioan Pinte, Olimpiu Nușfelean și Menuț Maximilian, Ana Blandiana a făcut un popas de suflet și la Mănăstirea „Izvorul Tămăduirii” din Salva, în vizita spre Bistrița poposind și la casele memoriale George Coșbuc și Liviu Rebreanu. A fost o întâlnire sub semnul literaturii și a bucuriei întâlnirii, la Bistrița, cu un nume de rezonanță – Ana Blandiana.

În conferința **„Ar putea poezia salva lumea?”** poeta **ANA BLANDIANA** identifică situațiile în

care poezia ar putea schimba reperele lumii actuale. Este de notorietate faptul că recursul la poezie a fost permanent în istoria omenirii, începând cu incantațiile magice care înfăptuiau o lume, cu tropii legilor pitagoreice sau concursurile de poezie din olimpiadele Greciei Antice, până la festivalurile de poezie de astăzi. Catharsisul rămâne o dimensiune neschimbată a poeziei. În istoria contemporană a României

demersul poetic a fost susținut, curajos și inedit. Elocvente sunt exemplele poeziei din penitenciarele comuniste, ca modalitate de păstrare a spiritului viu, sau ale cenaclurilor din perioada anilor '70-'80, când poeții facilitau accesul la un univers semantic original, liber, sfidând rigiditatea sistemului politic opresiv. Chiar dacă inițiativa UNESCO, de acum câțiva ani, de a realiza o Academie Mondială de Poezie nu s-a materializat, ea a readus în atenția tuturor, poeți și public deopotrivă, rolul poeziei fiind de a identifica lumina interioară care ne desparte de materialitate.

„Satul Șanț” – un film pentru eternitate

LEON-IOSIF GRAPINI

Pamfiliu Grapini, preot al comunei Șanț (județul Bistrița-Năsăud) în prima jumătate a veacului trecut (1901 – 1939) a lăsat posterității, pe lângă o serie de articole publicate în presa vremii, două lucrări valoroase pentru istoria Țării Năsăudului și nu numai, Monografia comunei mari Rodna-Nouă (Șanț), 1773-1903, alcătuită după rigorile vremii și editată la Bistrița, de Tipografia A. Baci, în 1903, lucrare considerată, la acea vreme, una dintre cele mai bune de acest fel, și Cartea vieții sau momentele de eternă amintire începând de la 1903, un jurnal în care a consemnat, an de an, până în 1945, de cele mai multe ori cu lux de amănunte, fapte, întâmplări și evenimente locale, naționale și mondiale, publicat la Editura Mușatinii din Suceava, în 2003.

Răsfoind acest jurnal, iată ce găsim consemnat, printre multe altele, la anul 1935: 6 iulie. Zile de bucurie. Mult-așteptata echipă regală sosește printre noi. Întâmpinată cu fanfară și cu 12 călăreți la gara Rodna, iar în centrul comunei noastre, cu pompieri în sărbătoare, țărani și țărănci, copii și copile, circa 600 de oameni pe ambele părți ale drumului, pe o lungime de peste 400 de metri, iar în fața bisericii vechi s-a

făcut Poartă de Triumf, cu brazi și flori și cu inscripția „Bine ați venit! Trăiască echipa regală!”. Au fost primiți de toate autoritățile comunei, în frunte cu parohul arhidiacon Pamfiliu Grapini, care i-a salutat și îmbrățișat în numele comunei. (...) Echipa regală se pregătește de plecare. În 29 septembrie după-masă, s-a ținut o adunare cu întreg poporul, ca o încheiere a lucrărilor echipei regale pe acest an.

Activitatea echipei regale (în fapt, echipa monografică și echipa studenților, reunite), patronată de Fundația Culturală Regală „Princi-pele Carol”, alcătuită din zeci de persoane și coordonată de directorul

Fundației, renumitul sociolog Dimitrie Gusti, înscrisă în amplul proiect de ridicare a satului românesc, a desfășurat, în două campanii succesive, în 1935 și 1936, la Șanț, acțiuni de culturalizare a sătenilor, de cercetare sociologică și de investigare monografică. Acțiunea echipei formate din sociologi, etnografi, folcloriști, muzicieni, oameni de litere, medici și veterinari, asistente medicale, alți specialiști și studenți a cuprins patru „capitole”: sănătate, muncă, minte și suflet. Nu este exclus ca, pentru aceste studii, unul dintre criteriile de selecție a localității Șanț să fi fost și existența monografiei amintite anterior, care

oferea o multitudine de date despre Țara Năsăudului, Valea Rodnei și, cu precădere, despre comuna Șanț.

În răstimpul celor aproape trei luni ale anului 1935, după cum aflăm din același jurnal, s-au efectuat 40 de conferințe, 10 șezători, 30 de zile de școală sătească, 40 de consultații agricole, 20 de măsurători în teren, altoirea a 60 de pomi, săparea de șanțuri pe o lungime de 5000 de metri, construirea a 6 poduri și pietruirea altor 6, pregătire premilitară cu 290 de localnici, 112 ore de instruire gospodărească, 56 lecții de bucătărie și instruire la țesătorie cu 88 de sătence, 3305 consultații medicale și 978 recoltări și analize de sânge (de acestea au beneficiat și locuitori din comunele învecinate), acțiuni de medicină veterinară - 225 de consultații, 215 intervenții chirurgicale și 130 vaccinări la animalele din munți și din sat, s-au împărțit 500 de ziare „Albina” și multe alte activități benefice pentru săteni

Firește, toate aceste acțiuni își au importanța lor incontestabilă, dar cea mai semnificativă din punct de vedere cultural este realizarea, în septembrie 1935, a filmului documentar *Satul Șanț* din ținutul de graniță al județului Năsăud, care, alături de trupa de teatru nescris, înființată în același an, la inițiativa și indemnul lui Dimitrie Gusti, va duce faima ultimei localități de pe Valea Someșului Mare în întreaga țară și chiar și în străinătate.

Satul Șanț este al treilea film documentar sociologic, alb-negru, fără sonor, realizat după „Drăguș” (Țara Făgărașului), în 1929, de către Paul Sterian și Nicolae Argintescu-Amza, și

„Cornova” (Basarabia), în 1931, de către Henry H. Stahl, Tudor Posmantir și Anton Golopenția, fiind cel mai lung dintre ele (o oră și cinci minute) și beneficiind de cea mai bună tehnologie de producție existentă în acele timpuri. Producătorii filmului sunt Fundația Culturală Regală „Principele Carol” și Institutul Social Român, iar realizatorii lui, Henry H. Stahl – regie și scenariu, și Tudor Posmantir – imagine și montaj. Este pentru prima dată când frumoasele meleaguri și oamenii destoinici ai satului de munte, urmași ai grănicerilor de altădată, sunt surprinși pe peliculă, într-un documentar de mare valoare etnografică și folclorică. Filmul cuprinde două părți. În „actul întâi”, ca să păstrăm grafia filmului, sunt redade, cu explicații scrise, premergătoare instantaneelor și acțiunilor filmate, cadrul natural al comunei așezate în lunca Someșului Mare, între Munții Rodnei, ai Suhardului și Bârgăului, componența unei gospodării țărănești specifice Țării Năsăudului, casele, cu accent pe locuința preotului, meseriașii comunei, unele activități domestice - îngrijirea animalelor, spălatul rufelor la râu, torsul -, munca la câmp - cositul, seceratul grâului, cultivarea și prelucrarea cânepii -, preocupările zilnice ale bărbaților - lucrul la pădure și la fabrica de cherestea a Societății „Regna” din cătunul Valea Mare, precum și oieritul - obiceiuri și tradiții culturale, cum ar fi „Cununa” și „Descântatul” pentru bolnavi. Un spațiu mai amplu este consacrat unor momente importante din viața sătenilor: participarea la slujbele religioase și la adunările din fața primăriei - „Poruncile”, înmormântarea și,

cu precădere, ceremonialul nunții improvizată, ci a fost una reală, mirii fiind de la sat, cu toate obiceiurile specifice. De tinerii Sângeorzan Iosif și Olari Reghina, precizat că nunta filmată nu a fost iar nași, prof.

Dimitrie Gusti și țărancă Grapini Octavia, soția lui Grapini Timoftei și mama prof. Septimiu Grapini, fost director timp de 24 de ani al Școlii Generale din Șanț și coautor al celei de-a IV-a monografii a satului, Scurtă monografie a Comunei Șanț (1773 – 1986). Partea a doua a filmului surprinde în mod real, neregizat, munca pe teren a membrilor echipei regale, de la activitatea doctorilor și a veterinarilor până la instruirile în școala de țesătorie și lucrări casnice, de la săparea de șanțuri și construirea podețelor până la șezătorile organizatorice de duminică și defilarea șoimilor, premilitarilor și străjerilor. În gospodărie, la muncile câmpului sau la șezătorile din zilele de sărbătoare, practic în toate acțiunile filmate, oamenii sunt înfățișați în straie populare.

Premiera filmului a avut loc, în prezența Casei Regale, la cinematograful „Aro” din București, în ziua de 5 februarie 1936, în fața a peste 2000 de spectatori - membri ai corpului diplomatic, intelectuali, profesori și elevi. Fiind un film mut, a fost acompaniat de corul țărănesc al Căminului Cultural din Leșu Ilvei, sat învecinat cu Șanțul. La spectacolul de gală au fost invitați și câțiva șanțeni, în frunte cu preotul Pamfilu Grapini. În anii următori, filmul a rulat și în marile orașe ale țării, chiar și peste hotare, la Expoziția Universală de la Paris, în cadrul pavilionului românesc, în anul 1937, unde a fost recompensat cu marele premiu al celei de a VI-a secțiuni.

Comisarul general al României pentru această Expoziție a fost Dimitrie Gusti. Varianta sonoră, realizată de Constantin Brăiloiu cu melodii specifice Văii Someșului și adecvate imaginilor, a fost lansată la sala „Dalles”, în 11 octombrie 1939, iar versiunea în limba engleză, din 1938, a fost difuzată, în 1946-1947, la New York. În vremea comunismului, filmul nu a mai rulat în cinematografe, fiind păstrat în Arhiva Națională de Film doar originalul, fără sonor. Muzeul Grăniceresc Năsăudean a creat, în anii din urmă, și o variantă cu coloana sonoră instrumentală. Pe YouTube circulă și o copie prescurtată, de 27 de minute, editată de „Vatra Satelor din România”, care se încheie cu aspecte de la nunta filmată.

Încheiem spunând că în primăvara anului 1936, prin echipa regală, s-a cumpărat o casă din comună (ridicată în 1876, proprietar Emilian Grapini), a fost transportată la București și reclădită chiar la intrare în incinta Muzeului Național al Satului „Dimitrie Gusti”. În 1936, la inaugurarea muzeului, au fost invitați de Dimitrie Gusti mirii și nașa din film cu soțul, învățătorii comunei cu soțiile, cu toții fiind cazați în această casă.

Filmul Satul Șanț, casa țărănească din muzeul satului și Teatrul Nescris „Constantin Iugan” (marcă înregistrată a Șanțului) îmbogățesc panopia de valori spirituale și materiale ale frumoasei așezări transilvane de la poalele munților Rodnei, făcând-o cunoscută în țară și peste hotare.

MAHĀBHĀRATA DE VYASSA (fragmente)

**VARIANTA ROMÂNEASCĂ DE VICTOR ȘTIR
DUPĂ TRADUCEREA ENGLEZĂ A LUI PRATAP CHANDRA ROY**

Mahābhārata de Vyassa este una dintre cele mai importante două epopei ale Indiei antice, scrisă în limba sanscrită. Epopeea face parte din itihāsa (istorie) și este elementul fundamental al mitologiei hinduse. Fiind textul major al hinduismului, Mahābhārata se bucură de o importanță imensă atribuită pe subcontinentul indian. Discută patru scopuri principale ale oamenilor (artha – intenție, kāma – satisfacție, dharma – obligație și moksha – eliberare) și încearcă să explice o relațiune între individ, societate și lumea și activitățile karmei. Având peste 100.000 de versuri, pasaje lungi de proză și un total de aproape 1,8 de milioane de cuvinte. Mahābhārata este unul dintre cele mai lungi poeme epice ale lumii. Deși de arhitectură lirică clasică, Iliada și Odiseea sunt de zece ori mai scurte, Divina Comedie a lui Dante – de cinci ori, iar Ramayana – de patru ori. Incluzând Harivaṃśa, Mahābhārata are peste 200.000 de versuri. (După Wikipedia)

SECȚIUNEA XL

(Astika Parva continuare)

Saunaka a spus: „O, fiu al lui Suta, vreau să știu motivul pentru care nobilul rishi, pe care l-ai numit Jaratkaru, a ajuns să fie numit așa pe Pământ. Trebuie să ne spui etimologia numelui Jaratkaru.” Sauti a zis: „Se spune că Jara înseamnă risipă, iar Karu înseamnă uriaș. Trupul acestui rishi fusese imens și l-a redus treptat prin penitențe ascetice severe. Din același motiv, o, Brahmani, sora lui Vasuki se numea Jaratkaru.” Virtuozul Saunaka, când a auzit asta, a zâmbit și adresându-se lui

Ugrasravas, i-a spus: - „Chiar așa este”. Saunaka a spus apoi: - „Am auzit tot ce ai recitat înainte. Îmi doresc să știu cum s-a născut Astika.” Sauti, auzind aceste cuvinte, a început să spună conform celor scrise în Sastras. Sauti a spus: - „Vasuki, dornic să-și dea sora lui rishi Jaratkaru a dat șerpilor ordinele (necesare). Dar zilele au trecut, și totuși, acel Muni înțelept în jurămintele puternice, profund angajat în devoțiuni ascetice, nu și-a căutat o soție. Acest mare suflet rishi, implicat în studii și profund dedicat ascezei și seminței lui vitale sub control deplin, a rătăcit fără teamă peste tot pământul și nu a avut nicio dorință pentru o soție.” „După aceea, a fost odată ca niciodată un rege, o, Brahmana, cu numele lui Parikshit, născut în rasa kauravai. Străbunicul lui Pandu din vechime, avea brațe puternice și era primul dintre toți purtătorii de arc în luptă și iubitor de vânatoare. Și monarhul rătăcea, vânând căprioare și mistreți, lupi, și bivoli și diverse alte feluri de animale sălbatice. Într-o zi, după ce a străpuns un cerb cu o săgeată ascuțită, și a aruncat arcul său pe spate, a pătruns în pădure adâncă, căutând animalul ici și acolo, la fel ca pricepuții Rudra înșiși, de urmărind în ceruri, cu arcul în mână; căprioara care era jertfa, s-a transformat ea însăși în aceea formă, după ce a străpuns-o. Nicio căprioară care a fost străpunsă de Parikshit nu scăpase cu viață în pădure. Această căprioară, oricât de rănită înainte, a fugit în grabă, cum regele la cer. Iar căprioara pe care Parikshit, „acel rege al oamenilor”, o străpunsese a ieșit din privirea lui și l-a atras pe monarh departe în pădure. Și obosit și însetat, a dat de un Muni, în pădure, așezat într-un ȋarc și bând până la sațiu spuma care curgea din gura vițelilor ce sug laptele mamei lor. Și apropiindu-se în grabă de el, monarhul, flămând și obosit, ridicând arcul, l-a rugat pe Muni cu jurăminte puternice spunând: „O, Brahmana, eu sunt regele Parikshit, fiul lui Abhimanyu. O căprioară străpunsă de mine s-a pierdut. Ai văzut-o? Dar acel Muni, respectând atunci jurământul tăcerii, nu i-a spus niciun cuvânt. Și regele înfuriat și-a pus pe umăr un șarpe mort, luându-l cu capătul arcului. Muni l-a lăsat să o facă fără protest. Și nu a rostit niciun cuvânt, de bine sau rău. Și regele, văzându-l în starea aceea, și-a lepădat mânia și i-a părut rău. Și s-a întors în capitala sa, dar Rishi a continuat în aceeași stare. Iertătorul Muni, știind că monarhul care era un tigru printre regi era fidel îndatoririlor ordinului său, nu l-a blestemat, deși a fost insultat. Acel tigru dintre monarhi, cel mai important din neamul lui Bharata, nici nu știa că persoana pe care o insultase atât de mult era un rishi virtuos. Pentru asta l-a insultat atât de mult.” „Acest rishi avea un fiu pe nume Sringin, de ani maturi, înzestrat cu o mare energie, adânc în penitențe ascetice, sever în jurămintele, foarte mândru, și dificil de a fi potolit. Uneori, el s-a închinat cu mare atenție și respect preceptorului său, stând cu ușurință pe scaunul său și mereu angajat în binele Creaturilor. „Și, comandat de preceptor, venea acasă când, cel mai bun dintre Brahmani, un tovarăș de-al său, fiul unui rishi pe nume Krisa, într-o dispoziție jucăușă, i-a vorbit râzând. Iar Sringin, mândru și ca otrăvit, auzind aceste cuvinte cu referire la tatăl său, s-a aprins de furie.” „Și Krisa a spus: „Nu fi mândru, o, Sringin, pentru că, așa cum ești tu și având energie, tatăl tău poartă pe umăr un șarpe mort. De acum încolo, să nu mai spunem nici un cuvânt fiilor de rishi, ca noi, care cunosc adevărul, sunt adânciți în penitențe ascetice și au obținut succes. Unde este bărbăția ta, acele cuvinte înalte ale tale, născute din mândrie, când trebuie să-l vezi pe tatăl tău purtând un șarpe mort? O, cei mai buni dintre toți Muni, nici tatăl tău nu a făcut

nimic pentru a merita acest tratament și pentru asta îmi pare deosebit de rău, ca și cum pedeapsa ar fi a mea.”

Așa se termină cea de-a patruzecă secțiune a Astika Parva din Adi Parva.

SECȚIUNEA XLI

Astika Parva continuare)

Sauti a spus, - „Fiind astfel lucrurile, și auzind că stăpânul lui purta un șarpe l-a întrebat: ”De ce tatăl meu poartă astăzi un șarpe mort?” Și Krisa a răspuns: ”Chiar în timp ce regele Parikshita rătăcea cu scopul de a vâna, dragă, el a pus șarpele mort pe umărul stăpânului tău!” Și Sringin a întrebat: ”Ce rău i s-a făcut acelui monarh de către tatăl meu? O, Krisa, spune-mi asta și fii martor la puterea ascezei mele.” „Și Krisa a răspuns: Regele Parikshit, fiul lui Abhimanyu, în timp ce vâna, a rănit un cerb cu o săgeată și l-a urmărit singur. Și regele a pierdut din vedere animalul în acea sălbăticie întinsă. Văzându-l atunci pe tatăl tău, l-a abordat imediat. Tatăl tău respecta atunci jurământul de tăcere. Suferind de foame, sete și trudă, prințul l-a întrebat din nou și din nou pe tatăl tău stând nemișcat, despre cerbul dispărut. Înțeleptul, aflându-se sub jurământul tăcerii, nu a dat niciun răspuns. Atunci regele a pus șarpele pe umărul tatălui tău cu capătul arcului său. O, Sringin, tatăl tău este atât de devotat și este încă în aceeași postură. Și regele s-a dus și el în capitala lui, care poartă numele elefantului!” Sauti a continuat: După ce a auzit de un șarpe mort pus pe umărul său (tatălui), fiul lui rishi, ochii i s-au înroșit de mânie, și parcă, s-au aprins de furie. Și stăpânit de mânie, puternicul rishi l-a blestemat apoi pe rege, atingând apa și biruit de mânie.” „Și Sringin a spus: „Acel nenorocit păcat al unui monarh care a așezat un șarpe mort pe umărul părintelui meu slab și bătrân, acel insultător al lui Brahmana și stăpân al faimei kuruilor, va fi dus în șapte nopți de aici la regiunile Yama (Moartea) de către șarpele Takshaka, puternicul rege al șerpilor, stimulat în aceasta de puterea cuvintelor mele!” Sauti a continuat, - ”După ce astfel blestemat (regele) la furie, Sringin s-a dus la tatăl său, și l-a văzut pe înțelept stand în țarcul vacilor purtând șarpele mort. Și văzându-și părintele în acea situație, a fost din nou inflammat de foc. Și el a vărsat lacrimi de durere și s-a adresat tatălui său, spunând: „Tată, fiind informat despre această rușine a ta în mâinile acelui nenorocit, regele Parikshit, chiar l-am blestemat din mânie; și cel mai rău dintre kurui a meritat din plin blestemul meu puternic! Peste șapte zile, Takshaka, stăpânul șerpilor, îl va duce pe regele păcătos în sălașul oribil al morții! Și tatăl i-a spus fiului înfuriat: „Copile, nu sunt mulțumit de tine. Asceții nu ar trebui să acționeze astfel. Trăim în domeniile acelui mare rege. Suntem protejați de el cu dreptate. În tot ceea ce face, regele domnitor ar trebui să fie iertat la fel ca noi. Dacă distrugi Dharma, cu adevărat, Dharma te va distruge. Dacă regele nu ne protejează în mod corespunzător, ne ducem foarte rău; nu putem îndeplini riturile noastre religioase conform dorinței noastre. Dar protejați de suverani drepecți, dobândim un merit imens, iar ei au dreptul la o parte din el. Prin urmare, regalitatea domnitoare trebuie iertată

prin toate mijloacele. Iar Parikshit, la fel ca stră-străbunul său, ne protejează așa cum un rege ar trebui să-și protejeze supușii. Monarhul care practica penitența era obosit și lihnit de foame. Ela făcut aceasta ignorând jurământul meu (al tăcerii). O țară fără rege suferă întotdeauna de rele. Regele pedepsește infractorii, și teama de pedepse conduce la pace; iar oamenii își fac datoria și își îndeplinesc riturile netulburați. Regele stabilește religia, stabilește împărăția cerurilor. Regele protejează sacrificiile de tulburări și sacrificiile pentru a fi pe placul zeilor. Zeii provoacă ploaia, iar ploaia produce cereale și ierburi, care sunt întotdeauna folosite omului. Manu spune că un conducător al destinului oamenilor este egal (în demnitate) cu zece preoți care studiază Veda. Obosit și asuprit de foame, acel prinț care practică penitența a făcut asta prin ignorarea jurământului meu. Atunci de ce ai săvârși cu pripire această acțiune nedreaptă prin copilăria ei? O, fiule, în niciun caz regele nu merită un blestem de la noi.“ Așa se termină secțiunea patruzeci și unu a Astika Parva din Adi Parva.

SECȚIUNEA XLII

(Astika Parva continuare)

Sauti a spus. — „Și Sringin i-a răspuns tatălui său, zicând: ”Fie că acesta este un act de nerăbdare, tată, sau un act nepotrivit pe care l-am făcut, fie că îți place sau nu-ți place, cuvintele rostite de mine nu vor fi niciodată în zadar! O, tată, eu îți spun, (blestemul) nu poate fi înțelept! N-am spus niciodată o minciună, nici măcar în glumă” „Și Sarnika a spus: ”Dragă copile, știu că ai o mare pricepere și adevăr în vorbire. N-ai spus niciodată o minciună, astfel încât să fii fals vreodată. Fiul, chiar și când ajunge la vârstă, ar trebui, totuși, să fie întotdeauna sfătuit de tată, pentru ca, încununat cu calități, să dobândească un mare renume. Nu-i așa, cât ești copil, tot mai ai nevoie de sfat? Tu ești mereu angajat în penitențe ascetice. Mânia, chiar și la nobilii care posedă cele șase însușiri se înmulțește mult. O, tu, cel mai mare dintre cei care respectă rânduielile, văzând c ești fiul meu și un minor, văzând și nebunia ta, simt că trebuie să te sfătuiesc. Trăiește, fiule, înclinat spre pace și să mănânci fructe și rădăcini ale pădurii. Omoară această mânie a ta și nu distruge astfel rodul faptelor tale ascetice. Mânia cu siguranță scade virtutea pe care asceții o dobândesc cu mari dureri. Și apoi, pentru cei lipsiți de virtute, starea binecuvântată nu există, pacea dă mereu succes asceților iertatori. De aceea, ar trebui să trăiești mereu fiind iertător în temperamentul tău și biruindu-ți patimile. Prin iertare vei obține lumi care sunt dincolo de îndemâna lui Brahmana însuși. Adoptând eu însumi liniștea și dorința de a face bine, atât cât stă în puterea mea, trebuie să fac ceva; chiar trebuie să-i trimit acelui rege și să-i spun: ”O, tu rege, ai fost blestemat de fiul meu de ani fragezi și de intelect nedezvoltat, înfuriat, văzând lipsa de respect față de mine însumi!” „Sauti a continuat: „Și acel mare ascet, care respect jurămintele, mișcat de bunătate, a trimis cu sfaturi potrivite un discipol de-al său regelui Parikshic. L-a trimis pe ucenicul său Gaurmukha, cu bune maniere, și s-a angajat și în penitențe ascetice, instruindu-l mai întâi să se întrebe despre bunăstarea regelui și apoi să comunice adevăratul mesaj. Și acel discipol s-a apropiat repede de acel monarh, conducătorul neamului kuru. Și a intrat în palat după ce a trimis mai întâi înștiințarea sosirii lui prin servitorul prezent la poartă”. „Iar Gaurmukha, născută de două ori, a fost adorat în mod corespunzător de monarh. Și după ce s-a odihnit o vreme, el a detaliat pe deplin regelui, în prezența slujitorilor săi, cuvintele lui Sarnika, de o importanță crudă, exact așa cum fusese îndrumat.” Și Gaurmukha a spus: „O, rege al regilor, există un rishis, Sarnika, cu

numele, cu suflet virtuos, patimile ținute sub control, pașnic și datat la grele isprăvi ascetice, trăind pe domeniile tale! Prin tine, tigre, printre oameni, a fost pus pe umerii aceluia rishi, observând în prezent jurământul tăcerii, un șarpe mort, cu capătul arcului! El însuși ți-a iertat acea faptă. Dar fiul lui nu a putut. Și de acesta din urmă ai fost astăzi blestemat, rege al regilor, fără să știe tatăl său, în sensul că în șapte nopți de acum, (șarpele) Takshaka îți va cauza moartea! Și Samika i-a cerut în mod repetat fiului său să te salveze, dar nu există nimeni care să falsifice blestemul fiului său. Și pentru că nu a putut să-și liniștească fiul stăpânit de mânie, de aceea am fost trimis la tine, rege, pentru binele tău! „Regele neamului Kuru, s-a angajat în practici ascetice, după ce a auzit aceste cuvinte crude și rememorând propriul său fapt păcătos, i-a venit extrem de rău. Iar regele, aflând că cei mai importanți dintre rishi din pădure respectaseră jurământul tăcerii, a fost de două ori afectat de durere și văzând bunătatea lui rishi, Samika luând în considerare propriul său fapt păcătos față de el, regele a devenit foarte pocăit. Și regele arătând ca un zeu, nu s-a întristat atât de mult pentru că a auzit despre moartea lui, cât pentru că a făcut acel fapt unui rishi.” „Și atunci a trimis regele departe pe Gaurmukha,

spunând: „Lasă-i pe cei închinători (Samika) să aibă milă de mine!” Și când Gaurmukha a plecat, regele, în mare anxietate, fără pierdere de timp, i-a consultat pe miniștrii săi. Și după ce i-a consultat, regele, el însuși înțelept în sfaturi, a făcut să se ridice un conac pe o singură coloană. Era bine păzit zi și noapte. Și pentru protecția lui au fost plasați acolo medici și medicamente, iar Brahmanii pricepuți în mantră erau de jur împrejur. Monarhul, protejat din toate părțile, și-a îndeplinit îndatoririle regale din

acel loc înconjurat de slujitorii săi virtuoși. Și nimeni nu s-a putut apropia de cei mai buni regi de acolo - nici aerul măcar nu putea intra acolo, fiind împiedicat să se strecoare.” „Și când a sosit ziua a șaptea, cel mai bun dintre Brahmani, învățatul Kasyapa, venea (spre reședința regelui), dorind să-l trateze pe rege (după mușcătura de șarpe). Auzise tot ce se întâmplase, și anume că Takshaka, primul dintre șerpi, îl va trimite pe cel mai bun monarh la Yama (Moartea). Și s-a gândit: „L-aș vindeca pe monarh după ce va fi mușcat de primul dintre șerpi. Prin aceasta pot avea bogăție și pot dobândi și virtuți.” Dar acel prinț al șerpilor, Takshaka, sub forma unui bătrân Brahmana, l-a văzut pe Kasyapa apropiindu-se pe drum, cu inima pusă să-l vindece pe rege. Și prințul șerpilor i-a vorbit apoi taurului între Munis, Kasyapa, spunând: - „Unde mergi cu atâta grabă? În plus, care este grija asupra căreia te gândești?” „Și Kasyapa, astfel întrebat, a răspuns: „Takshaka, prin otrava lui, îl va arde astăzi pe regele Parikshit din neamul Kuru, acel asupritor al tuturor dușmanilor. Mă duc cu grabă, iubito, să-l vindec, fără pierdere de timp, pe regele priceperii nemăsurate, singurul reprezentant al neamului Pandava, după ce este mușcat de același Takshaka ca și Agni însuși, cel cu multă energie.” Iar Takshaka a răspuns: „Eu sunt acel Takshaka, o, Brahmana, care îl va arde pe acel stăpân al pământului. Oprește-te, căci nu poți să vindeci nici măcar pe unul mușcat de mine!” Și Kasyapa s-a alăturat: - „Sunt sigur că, posedând (cum sunt eu) puterea de a învăța, mergând acolo, îl voi vindeca pe acel monarh mușcat de tine.”

Așa se încheie secțiunea a patruzeci și a doua a Astika Parva din Adi Parva.

CU DESTINUL NU-I DE GLUMĂ – Tudosia Lazăr

Dora Alina Romanescu

Despre jocul destinului, despre uneltirile acestuia, despre chipurile neașteptate ale ursitei se vorbește și se scrie de când lumea. Destinul este considerat ca fiind voința supranaturală despre care se crede că decide în mod inevitabil tot ce se petrece în viața omului. Din punct de vedere spiritual, destinul este conectat cu acea cale pe care noi o avem în viață. Când hotărâm să preluăm controlul și responsabilitatea pentru viața noastră, ne construim în mod activ destinul și nu ne trăim viața în funcție de soartă. Destinul nostru este legat de tot ceea ce suntem și tot ceea ce facem, având grijă de noi înșine din punct de vedere emoțional, mintal și spiritual. Scriitoarea Tudosia Lazăr sugerează tema romanului său din titlul pe care i l-a dat. Ne aflăm în fața unui roman bogat în întâmplări predestinate. Lectura acestuia va dezvălui toate legăturile legate de un vis premonitoriu, de amintiri triste ori fericite, de stări trăite în anii tinereții de către eroi, de dezamăgiri, de speranțe în lupta cu sinele, până la momentul când dorințele vor prinde conturul fericirii desăvârșite.

Ne aflăm în fața unei povești de dragoste care se desfășoară fără rețineri sau exagerări, autoarea are ca mesaj important ideea că iubirea adevărată străbate timpul și învâluie inimile celor care o poartă. Momentele epice se desfășoară într-o formă cursivă, personajele sunt expresive, descrise în tușe clare, potrivite cu viața și statul social pe care îl au. Scriitoarea rupe bariera „distanței” ce ar putea despărți două suflete care, prin forța destinului, au fost separate foarte mult timp.

Frumusețea, bunătatea sunt cele care salvează de cele mai multe ori sufletele rănite ori iubirile netrăite.

Armando, un om de afaceri italian, s-a îndrăgostit de Miruna, o colaboratoare româncă, ce și-a perfecționat cunoștințele în domeniul modei la firma acestuia, pe care o avea deschisă în România. Când s-au cunoscut, aveau drumul lor, controlat de egourile fiecăruia, viețile le erau bine planificate, nu puteau face nimic pentru a-și modifica drumurile individuale. Prin urmare, deși fiecare a simțit fiorul dragostei în inimă, nu au schițat nicio schimbare în viețile lor. După ani mulți, bărbatul o visează pe Miruna și, sub imboldul visului, o caută la telefon. Regăsind-o, totul se desfășoară

conform planului hărăzit de măriile sale destinul. Propoziție de propoziție se țes sentimente în mintea și sufletul celor doi oameni maturi, trecuți prin viață, cu o experiență de familie, amândoi părăsiți de partenerii de viață prin trecerea acestora în neființă. Cele două personaje își simt trăirile, la început tulburi, nesperate, temătoare, certe, deși odată ce s-au regăsit, sufletul fiecăruia a fost învăluit de căldura iubirii pe care au tăinuit-o cu grijă în anii tinereții. Prejudecățile dispar, viața tumultuoasă a societății din zile noastre este acceptată de Armando și de Miruna, fiind deja în pas cu urmașii lor, oameni în toată firea, tineri cu experiențe de viață trăite sau în curs de desfășurare. Întâlnirea dintre cele două personaje după ani și ani sunt încărcate de emoții inedite din partea amândurora. Destinul câștigă tot mai mult teren, iubirea ascunsă iese la iveală, inimile se lasă învăluite de căldura iubirii. În timp ce povestea de iubire dintre Armando se finalizează cu logodnă și apoi cu unirea destinelor prin căsătorie, pe un alt palier se desfășoară povestea dintre Tomass, fiul lui Armando, iubita acestuia, Tamara și fiica Mirunei, Ana. În mod firesc autoarea așează lucrurile cum ar trebui să fie și cum le trăiesc în taină fiul lui Armando și fiica Mirunei. Ana, trecută printr-o căsătorie nepotrivită, este atentă și discernă cu grijă evenimentele ce se petrec în jurul ei, este prevăzătoare, vorbește cu înțelepciune, reflecțiile asupra vieții sunt cumpătate. Frumusețea fizică împletită armonios cu cea sufletească, decența, ținuta elegantă a gesturilor, comportamentul firesc și în același timp nobil al Anei, toate la un loc îl fac pe fiul lui Armando să se îndrăgostească de fiica Mirunei. Ca să nu fie nici un impediment în calea acestei iubirii, Tamara, fosta iubită a lui Tomass, iese din viața tânărului, sfârșind într-un cumplit accident, iar Armando îi destăinuie fiului că este adoptat și de aceea nu ar fi o impietate dacă s-ar căsători cu Ana, devenită fiică vitregă prin căsătoria cu Miruna.

Povestea doamnei Tudosia Lazăr curge precum un izvor cristalin și limpede și te cucerește treptat. Evocările autoarei au un caracter moralizator, se folosește de arta contrastelor care se dezvăluie prin trăirile interioare ale personajelor. Credința autoarei este că acolo unde poate interveni destinul nu există bariere în a ajunge pe calea împlinirii și a fericirii. Între Armando și Miruna este un sentiment puternic și, de cum intri în acțiunea cărții, totul devine captivant cu multă încărcătură emoțională la care cititorul ia parte. Cel două personaje mamă și fiică, după o viață liniștită, uneori căzută într-o rutină zilnică, au parte de o schimbare fabuloasă, trăiesc fiecare câte o poveste de dragoste aproape ireală. Ieșirea lor din anonimat, schimbarea traiului modest și simplu cu un altul prosper, elegant, trăit într-o lume tumultuoasă este dictat de o forță înaltă, de un joc al destinului, de o putere divină. Romanul Tudosiei Lazăr să înscrie fără niciun fel de reținere în sfera romanului de dragoste, având ca mesaj capital ideea că dragostea adevărată e mai presus de timp, de spațiu, de oameni.

În romanul său autoarea dă șansă sigură iubirii, nu ține cont de hotare, de bariere de limbă sau de poziție socială, îl luminează cu emoție, cu dragoste împlinită pentru că spune ea: „cu destinul nu-i de glumă”.

MAMA - O BINECUVÂNTARE ALEASĂ DE DUMNEZEU

Dora Alina Romanescu

Dacă aş putea să mă întorc în timp aş face-o doar pentru a repara unele lucruri pe care altădată nu le-am băgat în seamă. Abia când nu mai ai lângă tine o persoană dragă începi să te gândeşti la calităţile ei, pe care altădată nici nu le-ai observat.

În viaţa fiecărui copil cea mai importantă fiinţă este mama. Ea este îngerul păzitor al celor cărora le dă viaţă, este ocrotitoarea, leacul şi pansamentul pentru orice rană din sufletul copilului său. Atâta timp cât mama trăieşte suntem şi noi copii, după ce pleacă în veşnicie rămânem singuri şi abia atunci realizăm ce a însemnat ea pentru noi. Nu ştiu cum aş fi descris-o şi ce aş fi spus despre mama,

cu ani în urmă când încă eram pentru ea „fata mamei”. Ştiam că mă iubeşte până dincolo de lumea asta, că mă iartă cu orice îi greşesc, observam cum îşi şterge pe furiş lacrimile când în loc să-l răspund aşa cum m-a învăţat ea, ridicam tonul cu aroganţă, că de, eram liceană şi ştiam mai multe decât ea, care avea doar patru clase. Am făcut de câteva ori pe „deşteapta” în faţa mamei, însă a ştiut să mă aducă la realitate cu înţelepciunea ei nativă, încât şi azi, după mulţi ani, simt cum îmi ard obraji de ruşine. Dacă deschid lada de zestrea a sufletului meu, cele mai de preţ daruri le am de la părinţii mei, oamenii simpli înveşmântaţi cu bun simţ şi calităţi morale de o inestimabilă valoare. Caut în amintirile mele despre mama şi este prea puţin să spun că a fost o femeie puternică. Nu ştiu dacă am să găsesc în timp ce scriu despre ea cuvântul cel mai potrivit care să o caracterizeze întru totul. Destinul i-a fost scris de Dumnezeu şi mereu a fost încercată dacă ştie să şi-l ducă cu smerenie şi curaj. A purtat numele Fecioarei Maria, iar chipul i-a fost atât de frumos încât cine o vedea rămânea înmărmurit de uimire. Părea sculptată de un bărbat care şi-a pus toată măiestria în lucrarea sa, iar când şi-a dat seama că a realizat o

capodoperă, l-a rugat pe Dumnezeu să-i dea viață. Născută într-o familie de țărani liberi din Ardeal, Maria a fost cel de al cincilea copil și fiica cea mică a acestora. Oamenii trăiau din roadele pământului și din creșterea animalelor. În satul de munte abia s-a înființat o școală, iar singurul dascăl învăța copiii să slovenească și să-și scrie numele. Maria era deșteaptă, dar cele patru clase pe care le-a urmat au fost suficiente și nu s-a pus problema să urmeze școala în continuare. În ținutul magic, în valea dintre munți, oamenii umblau îmbrăcați precum strămoșii daci, suflul civilizației de la orașe nu a ajuns prin aceste locuri. Preotul și dascălul erau cei la care sătenii apelau când nu puteau să se descurc cu câte o „țidulă”, (vreo citație) ce le venea de la primărie ori tribunal. Copilele nu apucau să se bucure de adolescență pentru că erau măritate de părinți. Aceștia le hotărau soarta fără ca ele să fie întrebate. De cele mai multe ori „tinerii” se întâlneau la starea civilă. Părinții negociau zestrea ce o primea fiecare, fată sau băiat, iar fetele cu stare bună erau pețite de mai mulți feciori și erau date după cel cu situația cea mai bună.

Frumoasa Maria abia a împlinit cincisprezece ani și se bucura de iubirea mamei sale, fără să știe că destinul i-a pregătit un drum înspăimântător. Tatăl fetei, un bărbat morocănos și dur, se judeca de zece ani cu singura lui soră pentru câteva pogoane de pământ și o casă dărăpănată. Urâtă și rea, Anisia nu a fost pețită de nici un băiat din sat. În cele din urmă s-a măritat cu un bărbat văduv, mai bătrân decât ea, care avea un flăcău în toată firea, bun de însurat. Odată ce s-a văzut și ea măritată, lacomă, Anisia a vrut să acapareze toată averea familiei. Nici fratele ei, Ioan nu s-a lăsat mai prejos. Orgoliul și răutatea îi stăpâneau pe amândoi. S-au săturat de ei și reprezentanții tribunalului din ținutul unde se tot judecau. În cele din urmă, sfătuiți de un justițiar care cunoștea fiecare membru al familiei, Maria a fost căsătorită cu Ion, fiul bărbatului cu care era măritată Anisia și pământul pentru care s-au judecat i-a fost dat fetei de zestre. Soarta copilei de cincisprezece ani a fost „ticluită” de tatăl și de sora acestuia, mătușa sa, iar oamenii din sat vorbeau că Maria a „rupt” legea. Aceasta se uita speriată spre mama sa, care părea că nu mai poate vorbi. Nu înțelegea sensul cuvintelor, iar când i s-a spus că trebuie să se mărite, a devenit și ea tăcută precum mama sa. Îl știa pe Ion, îi zicea „bade” pentru că era cu mulți ani mai mare decât ea, dar nu înțelegea de ce trebuie să se mărite cu el. Dușmănia dintre cei doi frați s-a încheiat în ziua când Maria a fost îmbrăcată în cel mai frumos costum național, pe cap i s-a pus o superbă coroniță cu flori și a intrat în biserică alături de Ion, iar preotul satului i-a cununat în fața lui Dumnezeu.

Cum poate fi numită o tânără care doar la șaptesprezece ani, însărcinată în șapte luni, merge alături de socru și de soțul ei într-un loc îndepărtat, din muntele ce înconjură localitatea ca să îngrijească de animale și să lucreze la strânsul fânului? Azi am spune că a fost inconștientă, poate nebună, dar atunci nu avea în fața cui să se împotrivescă. Măștera mătușă, sora tatălui își vărsa ura în valuri peste Maria, se răzbuna pe copilă în contul fratelui său. Socrul său se uita mai cu drag spre animale decât spre ea, în timp ce Ion a acceptat-o în viața sa pentru că așa au hotărât ai bătrâni, privind-i inocența cu milă, dar fără înțelegere.

Dacă la începutul vieții sale Maria simțea răsuflare tainică a timpului, se bucura de răsăritul strălucitor al soarelui, alerga desculță, în cămașa albă, lungă, din in, prin ploaia caldă de vară, după ce a fost „dată” lui Ion, viața Mariei s-a transformat într-o noapte întunecoasă și tristă. A luat-o durerile facerii în dealul „Sămnului”, ce se afla la poalele muntelui. Grebla fânul uscat în timp ce Ion, socrul său, și un om din sat coseau iarba înaltă și atât de înmiresmată. Nu știa ce o așteaptă. Durerile erau atât de puternice încât a căzut în genunchi. A încercat să se ridice ținându-se de firele de iarbă. A înțeles că nu-i bine cu ea și încerca să ajungă la cortul din lemne amenajat de bărbați și în care se adăposteau mai bine de două luni, de când au sosit aici. Oricât a încercat să nu atragă atenția bărbaților, în cele din urmă un strigăt disperat a făcut să răsunе pădurea. Ion a aruncat coasa și a alergat la ea. A luat-o în brațe a dus-o în cort și a fost nevoit să asiste la chinurile facerii prin care a trecut copila care-i era nevastă.

Tânărul a rămas fără grai. Era foarte speriat. A înfășurat noul născut în cămașa sa privind îngrozit spre cea care i-a adus pe lume un băiețel. În vârful de munte, precum sălbăticiunile, nu aveau pentru mamă și copil de nici unele. Ion era disperat privind copilul plătând și pe Maria fără putere. Pentru prima dată a urât-o pe vitrega cu care s-a înșurat tatăl său, s-a urât și pe el pentru că a ascultat-o pe aceasta și a dus-o pe Maria însărcinată în vârful muntelui. Născută de două zile, slăbită, Ion a suit-o pe cal și a coborât-o din pustietatea muntelui, acasă. Este greu de crezut că s-a putut întâmpla așa ceva, în zilele noastre se poate zice că este imposibil ca o fătucă să trăiască o astfel de experiență. Copilul s-a prăpădit, iar Maria a mers mai departa pe drumul hărăzit de destin. În lupta împotriva mătușii cotoroanță, Maria a început să fie susținută de Ion. Atitudinea acestuia față de ea s-a schimbat după ce a asistat la nașterea copilului în cortul din vârful muntelui. Era deja majoră când a rămas din nou însărcinată. În prima zi din luna martie, Maria a născut o fetiță superbă, iar la sfârșitul lunii împlinea și ea nouăsprezece ani. Era la fel de frumoasă, dar mai împinită, iar chipul ei exprima forță, curaj, îndârjire. Nu se mai lăsa umilită și comandată de mătușa vrăjitoare. Mama sa locuia la doi pași de ea dar, maștera i-a interzis să o viziteze, dar odată ce copila a devenit femeie în adevăratul sens al cuvântului, odată ce greutățile și umilințele au călit-o, nu a mai luat-o în seamă pe mătușa rea precum o vrăjitoare.

Vremurile fierbeau, al doilea război era pe cale să se declanșeze, tinerii erau concentrați pentru front. Când Maria a prins drag de bărbatul ei, acesta a fost luat pe front. Războiul a izbucnit și toată țara era numai lacrimi, jale, durere, disperare și moarte. Multe tinere din sat s-au dus pe frontul din Ungaria să-și caute bărbații. Peste ani, când mi-a povestit acest episod, mama Maria, încă s-a întrebat nedumerită, dacă a plecat în căutarea lui Ion pe frontul din Ungaria din inconștiență sau dintr-un curaj nebun, mai ales că avioanele inamice înnegreau cerul, iar boambele cădeau pe pământ precum stropii de ploaie. Mama Maria mi-a povestit că un om învârstă, din sat, a recunoscut-o și ia spus:

„Fată dragă, du-te acasă, ai grijă de copila ta să nu rămână orfană și de tată și de mamă”.

„Ce zici 'mnetă, bade Niculaie, doară nu cumva Ion a meu s-a prăpădit?”.

„N-am de unde să știu Marie, da' cine este pe frontul acesta nu se mai întoarce niciodată acasă viu! Du-te la copila ta, femeie!”

Și Ion nu s-a mai întors. A murit pe pământ străin, a fost erou fără mormânt și fără cruce, s-a jertfit pentru țară.

Inima Mariei s-a transformat într-un tăciune care a ars mocnit mulți ani.

Viața ei nu poate fi scrisă doar în câteva pagini. Pot doar să afirm că a fost una din femeile care s-au luat la trântă cu destinul, a fost o mamă care s-a așezat în calea morții ca să nu mă despartă de ea, a fost o soție iubitoare, o mamă învăluită în aura dumnezeiască. Când s-a căsătorit cu tatăl meu era numită nevasta cea frumoasă și harnică, avea deja gospodăria ei, era independentă, stăpână pe casa sa, pe animalele sale, sigură de ce vrea de la viață. A îndepărat-o pe mătușa mașteră de lângă ea, nu s-a mai lăsat umilită și nici condusă de răutatea și dușmănia acesteia. Tata a divinizat-o, iar pe fiica ei a adorat-o. Eu și fratele meu am aflat târziu de tot că sora noastră Firoana are un alt tată. Am fost și suntem trei frați născuți de o mamă care a avut o misiune specială pe pământ. Suntem trei frați născuți, toți trei așa cum ne-a fost scris în cartea sfântă. În prima zi a lunii martie s-a născut sora Firoana, în prima zi din luna iunie s-a născut fratele Todor iar eu, am venit pe lume în prima zi din noiembrie.

Mama Maria ne-a crescut cu grijă, ne-a dat învățătură, ne-a dat cei șapte ani de acasă. Destinul mereu s-a jucat cu viața sa. Când și-a zis că este fericită alături de familie, eu, copila ei mijlocie m-am îmbolnăvit atât de grav încât, în corpul meu de copil de opt ani, pâlpâia doar un firicel de viață. Mama Maria a căzut în genunchi, și-a ridicat privirea spre cer și a implorat divinitatea cu toată ființa ca să mă lase să trăiesc.

Aveam șaptesprezece ani când în sfârșit m-am vindecat, după o suferință de aproape zece ani. În acest timp ochii mamei s-au transformat în pârlăie care susurau în tăcere, gura mamei vorbea și î-L ruga mereu pe Atotputernic, mâinile îndemânate și harnice nu-și găseau locul nici o clipă, ținuta dreaptă și energică nu lăsa să i se vadă suferința. Nu L-a întrebat niciodată pe Dumnezeu de ce o lasă să treacă prin încercări atât de grele pentru că știa că mereu a ridicat-o de jos, El nu a lăsat-o, i-a dat forță să treacă peste ele. Dumnezeu i-a păstrat mereu sufletul pur, iar în inima ei curată a lăsat mereu aprinsă lumina bunătății și a credinței.

Sunt sigură că, fiecare ființă care și-a iubit ori își iubește mama, dacă se uită în oglinda sufletului, cu sinceritate, găsește momente care-i fac să roșească de rușine, mai ales, scene din adolescență, când crezi că totul ți se cuvine.

Acum, când rațiunea și înțelepciunea merg mână în mână, îmi dau seama că toate cuvintele mamei m-au ajuns din urmă, de-a lungul anilor, m-au cuprins, m-au învăluit, m-au făcut să roșesc, au fost îndemnuri, mi-au fost sfaturi, m-au apărat, mi-au conturat ființa, educația și calitatea mea de om.

Mama Maria, o femeie simplă, fără prea multă carte a avut inteligență nativă, iar înțelepciunea a moștenit-o din neam în neam, în timp ce credința, omenia, bun simț și multe alte calități i le-a așezat divinitatea în scăldătoare, pentru ca ele să-i fie scut pe drumul vieții și har ceresc pentru cei pe care-i ocrotește și iubește.

În tăcerea nopții, îmi cobor gândul în suflet și caut în adâncul lui cuvintele mamei. Aud precum un ecou o vocea blândă: „Savetucă, draga mamei, nu trebuie să te măriți cu un bărbat frumos. Ai nevoie de un tânăr care să-ți facă lumea mai frumoasă!

Dacă n-ai cei șapte ani de acasă, n-ai omenie. Să nu ții seama de guralumii. Lumii nu-i pasă cu adevărat de tine, lumea este doar curioasă! Prin orice încercare te pune Dumnezeu, nu te despărți de cinste și adevăr și nu da hrană diavolului prin minciună! Învață-te, draga mamei, să fii recunoscătoare celui ce ți-a făcut un bine, mulțumește-i și cere-ți iertare celor cărora le-ai greșit, pentru că în viață nimeni nu este fără de păcat! Nu judeca oamenii fără să-i cunoști. Fiecare își poartă poverile pe umeri și le afli doar când le descoperi povestea! Aș vrea să știi fata mea, că rău poți face cât ai zice pește, dar binele se face de multe ori cu sacrificii!

Nu putem avea tot ce ne dorim în viață. Dacă azi ți-a fost greu, mâine va fi mai bine. Ai credință și răbdare! Când îți pierzi cumpătul, dai drumul gurii să vorbească vrute și nevrute. Ai grijă să nu rănești cu vorbele spuse la mânie. Toate se întorc împotriva ta.”

Multe, foarte multe cu-vinte de taină pe care mama mi le-a dăruit în anii adolescenței și ai tinereții mele au fost lumina care mi-a călăuzit pa-șii, ori pe unde am umblat. Am fost o familie unită, ne-am ținut de mână și la necaz și la bucurii, am luptat împreună, am plâns, am fost aruncați le pământ, dar mereu ne-am ridicat și am mulțumit Cerului pentru darul cel mai de preț pe care ni l-a dat: Viața.

Anii au trecut... Chipul drag al mamei mele este precum o icoană pe care-l privesc cu pioșenie. De când am deschis lada cu amintiri despre mama Maria m-am gândit ce cuvânt s-ar potrivi pentru a o descrie așa cum a fost ea în calitate de mamă, de soție, de gospodină, de pământeasă...

Pot să zic fără să greșesc că mama Maria a fost o binecuvântare pe care Dumnezeu a ales-o, pentru familie, pentru copii, pentru oamenii dragi lângă care a trăit.

CORNEL BOZBICI - DUMINICĂ, ÎN TIMP CE NU VENEAI, CLUJ-NAPOCA, 1987

ION ISTRATE

Marea schimbare care s-a petrecut în raporturile lui Cornel Bozbici cu literatura a avut loc, probabil, în anii studenției, sau la sfârșitul lor, atunci când autorul a găsit cu cale să renunțe la “metoda” realist-socialistă și la suita de poncife literare pe care le luase de bune la început. Cazul său nu e unul singular, numeroși scriitori români, trecuți sau nu prin Școala de Literatură a anilor 50, din secolul trecut, despre care Mihail Sadoveanu spunea că a promovat tot atâția artiști câți i-au urmat cursurile, trecând prin experiențe similare. Cazul cel mai clamoros rămâne acela al poetului Nicolae Labiș, care a descins în literatură de pe o platformă ideologică bine precizată, maiakovskiană, dar a înțeles repede precaritatea înjghebărilor jdanoviste ale unui ethos artistic de extracție partinică și a decis, așa cum o arată și ultimul său poem, Pasărea cu clonț de rubin, să se emancipeze de ideologie. Nu toți cei care scriau au avut însă talentul uriaș al lui Labiș, după cum nu toți au avut nenorocul de a dispărea din lume atât de tineri. Scriitorii, fie că au înțeles, fie că nu au înțeles natura constrângătoare a noii metode literare, impusă “cu voie de la poliție”, au reacționat în fel și chip, mereu mânați înaintea de spiritul de conservare specific fiecărei făpturi umane, și au făcut ce s-au priceput.

Cert e că, după debut, nuvelistul Cornel Bozbici, poate mai puțin ambițios decât alți reprezentanți ai generației sale, pare să se fi lăsat pur și simplu de scris. Asta mai ales după ce, în ciuda opiniei mobilizatoare a unui Remus Luca, important corifeu al proletcultismului românesc, trebuie să fi constatat că proza Să nu rezistă. Un personaj cum e cel din povestirea Fugarul, care pleacă la lume, îndepărtându-se de familie, pentru că nu vrea să se înscrie în colhoz, n-are cum să fie salvat, în proza artistică de valoare, câtă vreme încăpățânarea sa, de a strânge bani pentru a cumpăra iar pământ, se dovedește ridicolă, deoarece era evident pentru oricine că, într-o lume comunizată, pământul nu avea cum să mai asigure nimănui libertatea, fericirea. Pentru a continua să scrie, Cornel Bozbici avea nevoie de noi perspective epice, de alte motivații narative, de noi teme. Ca și de o obstinație care a obligat cultura română să descopere cu adevărat tragedia românilor duși, în 1944, în batalioane de muncă, la săpat tranșee, în fața rușilor, pentru armata maghiară, doar atunci când a scris despre asta Francisc Păcurariu. Mai ales că reportajele, portretele literare ori notele presărate prin reviste, în ani succesivi, de-a lungul unei vieți întregi, nu dovedesc, la Cornel Bozbici, în nici un fel, aprofundarea vreunei teme din volumul de debut. Nici măcar a aceleia din povestirea Un ceai cald, în care

dezbate subiectul tragic al trimerii românilor la muncă forțată, în timpul războiului, fir narativ pe care l-a propus cel dintâi, dar pe care pur și simplu l-a ratat.

De unde și încheiera că, asumarea marii iluzii a gloriei și notorietății comuniste, cea care l-au făcut, de exemplu, pe Mihai Beniuc să persevereze, în scris, până la delir, îngropând astfel adevărata sa creație literară sub un maldăr de maculatură, nu l-a preocupat niciodată pe Cornel Bozbiți. Fapt care explică și de ce romanele sale au rămas pur și simplu necercetate, carență a criticii literare românești din toate timpurile, dar pe care noi o ascundem de obicei sub covor, acoperind-o cu povestea frumoasă a unui Titu Maiorescu descoperitor al lui Eminescu și mentor al lui George Coșbuc.

Evenimentul care cred că s-a petrecut cu Cornel Bozbiți atunci când se va fi întâmplat, adică într-un timp biografic neprecizat, în sensul de mutație revelatorie, ca moment de cotitură, prin care în conștiința sa artistică a avut loc o revoluție, s-a petrecut la un nivel profund și a avut rezonanțe ample, mai largi decât am putea, în mod obișnuit, presupune. Iar natura specială a momentului mi se pare perfect ilustrată de următoarele versuri aparținând poetului Ioan Alexandru, din volumul *Viața deocamdată*. Scrise înaintea marii sale conversii creștine, "într-o baie la subsol/unde-mi spălam ciorapii", ele mi se par cât se poate de grăitoare și prin raportare la adevărata vocație literară a prozatorului Cornel Bozbiți: "apoi am spart cu mâna decorul unui cor/și se născu pe lume teribilul actor".

Iar de aici începe romanul, al cărui text se bazează pe următoarea relatare. Cândva, într-unul din anii de început ai deceniului al treilea al secolului trecut, în cancelaria Școlii Normale de Fete dintr-un mic târg transilvănean, în fața directoarei Aurica Istrate, se prezenta un nou profesor. Era vorba de tânărul, pe atunci, Julius Săplăcan, posesor al diplomei nr. 2648, emisă de Universitatea din Cluj, cu studii de filozofie și litere, cu specializare vieneză, mutat în oraș de la o școală dintr-un sat apropiat, Feldru. Asta după ce fusese demobilizat din armata chezaro-crăiască, în urma a patru ani de front, ca locotenent de artilerie. De unde și intersectarea frecventă a amintirilor sale din anii de profesorat cu secvențe care vorbesc despre cruzimea războiului, cum ar fi și această scrisoare mucalită a unui fost subordonat, vagmistrul Toader, din Vărarea, care pe frontul din Charintia, se adresa italienilor în termenii următori: "Talieni! Aici sunt românii de pe Someș, să știți. Vă vedem peste Piave cum stați și dohăniți și jucați cărți pe afet. Veți ști despre noi că suntem supărați pe voi. Lăsați vacile în pace, nu mai trageți cu tunurile în ele, că la iarnă n-o să aveți ce mânca și-o să stați cu buzele drâmboiete. De unde o să dați lapte la copii? Apoi nu vă gândiți c-o să vină din nou ianuarie și vremea să gunoiți țarinile? De unde o să luați gunoi dacă nu mai aveți vaci? Noi vi le-am ferit, v-am cosit iarba, am făcut polog, voi nu vedeți clăile?..."

Anul trebuie să fi fost trecut de 1920, pentru că studiile universitare durau atunci patru ani, iar Universitatea românească din Cluj își începuse cursurile în 1919. Situație în care, excedată, cu "țidula inspectoratului" încă în mână, domnișoara directoare a exclamat: "Dacă ați studiat la Viena de ce ați mai venit la noi?" Asta

pentru că urbea, despre care se poate spune aproape imediat că reprezintă Năsăudul post-rebrenian, va fi caracterizată, de către unul dintre personaje, cam așa: “Ce oraș imposibil! Nu-i destul că ne plictisim, dar ne îmbolnăvim și de stenahorie. Uite, când nu te aștepți, vine o ceață, bagă frica în tine și te face să ai viziuni. Nu mă mir! O localitate obscură, manualele de geografie nici măcar nu o amintesc, iar pe hărți e trecută cu litere mici. O cauți cu lupa și o păzești cu degetul să n-o pierzi. O singură stradă principală, o singură birjă și o poștă fără telegraf”.

Acesta este și orașul pe care același Julius Săplăcan îl va contempla absent, în primele pagini ale cărții, de la fereastra casei sale, într-o dimineață de primăvară rece, de prin 1938-1939. Adică pe vremea dictaturii regale și a ocupării Cehoslovaciei de către trupele germane, cum spune ziarul „Universul”, cu un ochi atent la “mișcarea de trupe” de pe Strada Mare, adică la calfa Petrică a băcăniei de delicatețe Mureșan, care se distrează urmărind fetele care vin la școală și calcă, neștiutoare, în belțiile bine aranjate de el în caldarâm, la munca domnului Pintecan, brutarul, care își spală trotuarul cu găleata, apoi la gesturile pline de grație cu care loșca Guttman, deschide ușa farmaciei sale. Stenahoria de care vorbește autorul colorează în egală măsură comentatoriile de mai sus, vorbind despre un oraș, el însuși personaj al cărții, care își acaparează locuitorii. Aceeași stare sufletească o dovedesc și gesturile, automatismele verbale ori visătoria care caracterizează existența târgului, cu ceasurile din turlele gemene ale bisericii din centru care, de ani de zile, întârzie exact trei minute, ca și viața sufletească a acestui om, care trăiește singur, înconjurat de grija unor aparținători care, cu înconștientă, nu fac decât să îi întărească stările de perplexitate și de confuzie care îi domină trăirile, uneori întreaga personalitate. Totul după ce cândva, în trecut, se consumase și arsese, în sufletul său, ca un rug, până la capăt, o mare iubire. Aceea pentru Angela Tipărescu, tânăr medic pediatru, ajuns în oraș ca și el, printr-o repartiție, la Sedria Orfanală. Cuvânt de care cititorul se izbește ca de o stâncă, ori ca de ruina unei cetăți. Cu ziduri prin care intrăm, totuși, în chiar tema acestui roman, care din foarte multe puncte de vedere e unul dedicat edificării vieții sociale românești, sub toate aspectele ei, în acest colț uitat de România reîntregită. Asta pentru că „sedrea orfanală”, pentru a folosi grafia din roman, e o sintagmă astăzi puțin accesibilă, dacă nu cu totul neînțeleasă, apărută înaintea divizării imperiului austriac în Cisleithania și în Transleithania, în 1867, când pragmatismul austriac a triumfat încă o dată prin ideea de a menține denumirile latinești ale instituțiilor create pentru minorități. Astfel încât acronimul format prin prescurtarea expresiei latine “sedes iudiciaria”, adică sedria, numele generic al scaunului de judecată din comitate, în întreaga Transilvanie, echivalent local pentru noțiunile de „courts of first instance”, sau „courts of justice”, din dreptul anglo-saxon, a fost folosit, prin extensie, și în sintagma “sedrie orfanală”, pentru a denumi instituția care se ocupa de îngrijirea orfanilor, în același imperiu. Sedrie pe lângă care s-a pripășit, de dragul copiilor, fără nici o repartiție de la centru, și căpitanul Pandewski Leon, lăsat la vatră înainte de vreme, în baza unui emfizem

pulmonar, dintr-un detașament de geniu al fostei Armate a Doua Austro-Ungare, angajat acolo ca pedagog. Soldat care va și muri de moartea lui, adică de tuberculoză, într-o bună zi, și va fi îngropat de copiii orfani și de profesorii acestora într-o livadă, nu departe de un pârâiaș și de un pâlc de nuci. Asta nu înainte ca doamna Pioraș, directoarea, să îl “facă frumos” pe Leon, în coșciugul său modest, pregătindu-l pentru întâlnirea personală cu eternitatea. Dimensiune cu care se va întâlni și minunata Angela Tipărescu nu peste multă vreme, adică în vare anului 1923, după o excursie în căutare de bureți, mușcată de o viperă. De altfel, într-o succesiune semnificativă, la aceeași școală de fete se vor angaja, pe rând, și alți ofițeri din fosta armată chezaro-crăiască. Cel dintâi pomenit e profesorul de matematică Teofil Sofronie, cavalerist care luptase la Isonzo. Apoi, profesorul Chitu, rănit la Caporetto, care apare în curtea școlii însoțit de o capră al cărui lapte îl ținea viu. Până și Vasile Clap, cel care vindea, cu șoriceii săi, „planete” care preziceau viitorul, lângă poșta fără telegraf, era un locotenent invalid, scăpat cu viață din luptele la Piave. Cel mai de seamă dintre foștii soldații pare a fi fost însă Damian, ceferistul mobilizat pe loc, om care, de prin 1919, bătea la telegraf, în gară, înștiințarea trecerii fiecărui personal de seară, fără să știe, cum spune autorul, că “peste douăzeci de ani va muri”. Personaj care, tot fără să știe, va aduce în aceeași stație de cale ferată, cu trenurile pe care le dirija, și pe Angela Tipărescu, tânără pe care Picu Șmuk, posesorul unicei birje din oraș, o va duce, într-o bună zi, către împlinirea destinului său, adică spre spre iubire și moarte, tot fără să știe. Birjar care, îndemndu-și calul, în calitate de proprietar cu ștaif, îi lauda acesteia din urmă urbea în care tocmai intra: “Acum suntem într-adevăr un oraș – avem pretură, două bănci, ocol silvic, gimnaziu și școală normală de fete, doi farmaciști și, iată, doi medici”. Pentru că, poate se cuvine a aminti, Angela Tipărescu era medic, până atunci singurul doctor din oraș fiind Caius Ciplea. În rest, o viermuială de personaje care se străduiesc să își găsească fericirea, să își împlinească propriile destine, de la profesoare care caută poșta așteptând misive de la iubiți romantici, cum e actorul Valentin, cel care întârzie să răspundă Lilei Cădariu, dăscălița de desen, la altele, care visează să se mărite și să plece din oraș, ori măcar să meargă la Cluj, pentru un spectacol de operă ori pentru o escapadă amoroasă tănuțită, sub clar de lună. Bărbații se îndrăgostesc de femei cărora le schimbă numele, ocazie cu care Firoana Ion, din Cepari devine Minunata Ionescu, fac politică precum Titus Poruț, directorul băncii “Albina”, cel care prevestește un nou război mondial, despre care se spune că e îndrăgostit de dăscălița de geografie Cati Georgescu, ori își lasă soțiile pentru amante cărora le promit blănuri scumpe, care le depășesc posibilitățile, așa cum face același Caius Ciplea pentru Minunata sa. Totul în timp ce baronul Zohorca, directorul celeilalte bănci din oraș, pe care Șmuk nu reușește să o identifice prin nume, susține că, dimpotrivă, apocalipsa o aduce constatarea că “sunt prea puține nunți și asta înseamnă că sunt prea puține iubiri iar numărul îndrăgostiților a scăzut”.

ÎNTÂLNIRE CU DORLI BLAGA

JENIȚA NAIDIN

MOTTO:

NAȘTERE

Făptură nouă, iată pe frunte
întâia lumină te-a uns!
Pe noi repede soartă ne mână –
tu fără pas ne-ai ajuns.

LUCIAN BLAGA

Dorli Blaga a Plecat în Eternitate la întâlnirea cu părinții ei, Cornelia și Lucian Blaga. Conform dorinței ei, trupul a fost așezat lângă cei care au adus-o pe lume, în satul Lancrăm, unde s-a născut tatăl ei, Poetul Lucian Blaga.

Voi aminti acum, la trei ani de când am stat de vorbă, cu Doamna Dorli Blaga la dânsa acasă, în data de 15 noiembrie 2018, și o parte din cuvintele pe care le-am scris atunci, imediat după miraculoasa Înâlnire! În acea zi m-am bucurat să o văd pe fiica Poetului pe care l-am iubit și îl iubesc: **LUCIAN BLAGA**. Știm că Bucuria este o cunoaștere cât mai cuprinzătoare și este izvorâtă dintr-o iubire cu sufletul și spiritul.

Din adolescență am iubit poeziile scrise de Lucian Blaga și, mi-am dorit să cunosc locul unde s-a născut, să o cunosc pe fiica sa, pentru care Poetul a scris versuri memorabile. Din ianuarie 2007, când am citit cartea: „*Tatăl meu, Lucian Blaga*”, gândul unei întâlniri cu Dorli Blaga s-a înfiripat. Și cum se spune: să fim atenți la gândurile noastre că ele vor deveni cuvinte; să fim atenți la cuvintele noastre că ele vor deveni acțiuni, fapte. Mie, așa mi s-a întâmplat. Este adevărat, după 11 ani! Dar „nu-i niciodată prea târziu”.

Doamna Dorli Blaga, după ce primise de la Editură cartea: ***Lucian Blaga la Bistrița (1938-1940)***, pe care am publicat-o în ianuarie 2018, urmare

a unui travaliu de documentare și scriere de peste 4 ani, în care am vorbit despre casa Familiei Blaga de la Bistrița, mi-a telefonat și m-a invitat să vorbim despre acest volum. Așa s-a născut posibilitatea să ne cunoaștem personal. Doamna Dorli Blaga mi-a spus și la telefon, dar și personal cât de mult i-au plăcut Motto-urile alese de mine la începutul capitolelor ce le-am scris în cartea amintită mai sus, *Lucian Blaga la Bistrița (1938-1940)*, Editura Napoca-Star, 2018, acestea fiind poezii ale tatălui său, invocate de mine ca Motto, fiindcă aveau legătură cu însăși conținutul textului din capitolul respectiv.

Am trăit Bucuria să cumunic direct cu un suflet și un spirit pe care le-am citit înscrise pe fruntea și fața sa, senine, luminoase. Desigur, am privit-o cu gândul la versurile tatălui ei: „Făptură nouă, iată pe frunte / Întâia lumină te-a uns!”. Am stat de vorbă, în apartamentul său, lângă biroul ce a fost al lui Lucian Blaga, cu un om spiritualizat și care își iubește tatăl dincolo de mormânt. S-a bucurat când i-am înmănat câteva daruri: „Albumul cu faianța portugheză” realizat de Elena Pleniceanu de la Muzeul județean Bistrița, cartea mea „Scrieri din Inimă”, Editura Napoca Star, 2017, dar și un pliant de la Conacul verde, fosta casă din Bistrița a Letiției Pavel, sora Poetului.

Doamna Dorli mi-a dăruit cartea: „*La obârșie, la izvor*”, Editura Ardealul, Târgu-Mureș, 2018. În cuprinsul acestei Antologii găsim 75 de poezii selectate de Dorli Blaga din „masiva carte **Lucian Blaga – Opera poetică**, ediție îngrijită de Dorli Blaga și George Gană (care este și prefațator), apărută la Editura Humanitas din București, în anul 1995”. La poezia: „La cumpăna apelor”, pag.19, în prezența mea, a îndreptat versul: „Tu ești în vară, eu sunt în vară. În vară”, deoarece la tipar lipsea „în” pe care l-a scris dânsa și apoi, mi-a înmănat cartea spunând ferm, dar blând: „**Poezia ULISE e scrisă pentru mama mea**”. Iubesc această poezie, am citit-o în viața mea de multe ori, poate și pentru că e scrisă în anul 1951, anul nașterii mele! Să citim câteva versuri din ULISE, chiar din această culegere:

*„Vezi, orice amintire-i
doar urma unor răni
prin țări, prin ani primite,
pe la răscruci și vămi.
Nu aștepta pățanii
să izvodesc alese.*

*Deșartă născocire
e vorba care țese.
Dar pe liman ce bine-i
să stăm în necuvânt –
și, fără de-amintire
și ca de subt pământ,
s-auzi în ce tăcere,
cu zumzete de roi,
frumsețea și cu moartea
lucrează peste noi.”*

Cu acordul dânzei, am făcut mai multe fotografii, iar nepotul dânzei, aflându-se acolo cu noi, ne-a făcut o fotografie împreună.

În zilele din preajma acestei întâlniri cu Doamna Dorli Blaga, din nevoi sufletești, citeam ECCLESIASTUL. Urma să fac un drum între două orașe-capitală. La acea vreme, locuiam în Târgoviște, fosta capitală a Țării Românești, iar în drumul spre București, cuvintele din finalul acestei cărți biblice, atât de invocate, dar și controversate, îmi vizitau gândurile, și mi le aminteam:

*„În afară de acestea, fiul meu, ia aminte:
A face cărți multe e o treabă fără sfârșit.
iar neliniștea gândului e trudă pentru trup.
Încheiere: Totul a fost auzit.
Teme-te de Dumnezeu și păzește-l poruncile,
Că omul întreg aceasta este.
Că Dumnezeu va aduce fiecă faptă la judecată,
În tot ascunzișul ei, fie că e bună, fie că e rea.”*

Și cum nimic nu este întâmplător, au fost discuții despre cărți, oameni, preoți și despre Dumnezeu. Nu i-am pus întrebări, dânsa mă invitase, dânsa a vorbit ce a dorit. Am plecat din casa Doamnei Dorli Blaga, după o convorbire agreabilă de peste o oră, cu înțelegerea zâmbitoare și reciprocă privitoare la o viitoare întrevvedere.

Astăzi, când Suflul ei este în Cer, știu că nu o voi mai vedea decât în cărți, în fotografii!

Pe drumul de întoarcere de la București la Târgoviște, urmare a tot ce am vorbit cu fiica Poetului Lucian Blaga, hotărâtă să nu public nimic nici din ce mi-a dat voie, nici din ce, după ce povestea pasionant, spunea: "asta nu publicați" mi-au venit în minte multe gânduri. Vă mărturisesc câteva gânduri-meditație ivite în mintea mea după acest moment din viața mea, petrecut în ziua de 15 Noiembrie 2018:

În realitatea și esența sa, Omul este de o bogăție nesfârșită. El poate avea o optică prin care să progreseze, și anume, să înțeleagă atunci când îi vine vremea, cum situațiile de viață, fiind privite în raportul lor cu Totul, adică, cu Dumnezeu, sunt neutre, iar răul și nedreptatea nu există. Numai că la unii vine prea târziu vremea și se tot supără mereu pe semenii. Dar, în acel târziu, unii oameni reușesc să se detașeze primind un impuls. În viața mea, am văzut oameni, care, primind îndemnul că e mai bine să se detașeze decât să consume energie prin păstrarea supărării, au spus cuvinte de pace și m-am bucurat. Este bine să ajungem la o detașare iubitoare care nu are nimic comun cu indiferența. După cum bine știm, omul detașat, fiind desprins de el însuși, de obiecte, prin această stare a sa, în starea de iubire necondiționată, nu reacționează cu frică, supărare sau dorință. Rămâne echilibrat, autentic și oferă ajutor direct. Sau, tace. Omul detașat, dar cu mintea la Dumnezeu, este de fapt cel mai activ și de un ajutor real celor din jur.

În încheiere, îmi exprim regretul că nu a mai fost posibil să mă întâlnesc direct cu Doamna Dorli Blaga în perioada de după 15 noiembrie 2018, și asta pentru că eu nu am reușit să ajung la dânsa, deși în convorbirile telefonice care au urmat i-am promis, mai ales cât timp am locuit în Chiajna, lângă București, în anul 2020. Un subiect, pe care îmi propusesem să îl discut, pornind de la poezia tatălui ei, NAȘTERE, era: dacă într-adevăr copiii își aleg părinții. În ceea ce mă privește, eu cred că da, și doream să aflu părerea Doamnei Dorli Blaga, căreia Lucian Blaga îi scrisese când s-a născut: "Dura-vei în noi o lumină, mare ca-ncrederea cu care tu azi ne-ai ales.". Atunci i-a ales, iar acum a ales să îi fie așezat trupul lângă ei, la LANCRĂM!

REGHINUȚA

ADELA COTUL

Reghinuța a mai aruncat o privire în traistă, verificând dacă nu a uitat nimic. Părea că toate sunt în regulă. Și-a luat traista în umăr și canta cu tocănița de pui într-o mână și a ieșit în târnaț. A încuiat ușa cu cheia, pe care a ascuns-o, mai apoi, într-un cotlon, după un stâlp al târnațului.

A coborât treptele din lemn, ținându-se de balustradă și hâșăind cloșca cu puii cei mici din cărare. Cloșca s-a umflat în pene și a chemat, grijulie, puișorii la ea. Ocolind, cu grijă, un găinaț mare, aflat în cărare, chiar lângă portiță, și, uitându-se la bascheții cei noi cu care se încălțase, Reghinuța a ieșit în ulicioară, a închis portița, a pus rătezul și a pornit la drum.

Bascheții erau ușurei, comozi de mers la drum lung, aveau talpa înălțuță, dintr-un fel de cauciuc alb, fiind noi, albul era sclipicios, iar căputa era confecționată dintr-o pânză de culoare albastru-întunecat, și se legau cu niște șireturi mai lătuțe, tot albe. Îi cumpărase, cadou pentru ea, moașă-sa bătrână, Mărioara, de la târg din Rocna. Reghinuța zâmbea când își aminti cum a râs-o moașă Mărioara când i-a dat bascheții: „Na, mândra mamii, că, de-amu’, ești femeie măritată, să ai cu ce să meri la deal, când îi duce de mâncare la bărbat!”, și a pupat-o zgomotos pe amândoi obraji.

Ulicioara era pustie, toată lumea fiind la fân. De după o poartă, brusc, se zvări, lătrând, o țăflă de cățel, mai să rupă lanțu’, că era legat. „Marș, du-te-n poznă, lepădătură!”, îl abricălu o babă ce sta la umbră pe o laiță lângă poartă și zicea rugăciuni cu un Rozar în mână, tot la zece Născători, un Tatăl Nostru. „Nu te teme, că numa’ gura-i de el, nu face nimica! Nici nu știu ce l-o apucat!”, a mai zis bătrâna, reluându-și rugăciunea. Destul că, sperînd-se, Reghinuța a sărit în lateral, nimerind cu ambele picioare într-o balegă

proaspătă și zemoasă de vacă. Când s-a uitat în jos, la bascheții cei noi, plini de balegă, a văzut că era stropită cu balegă și pe picioare, mai până la genunchi, ba a mai zărit câțiva stropi și pe șorț. I-au și dat lacrimile. A încercat să se curețe cu niște frunze de brusture culese de pe marginea drumului, dar parcă mai tare i s-au întins petele de balegă, așa că s-a lăsat păgubașă și a pornit, plângând, mai departe.

Ajunsă la capătul uliței, unde era podul de peste Someș, a constatat că nu erau deloc femei cu haine la spălat. I-a mai venit un pic inima la loc, și-a pus traista și cântuța pe un bolovan mare, lângă apă, s-a descălțat și a început să se spele bine pe picioare în Someș, a curățat cât a putut de bine și bascheții, și șorțul, a mai stat puțin și a lovit, de mai multe ori, cu bascheții, un bolovan mare, să sară apa din ei, s-a încălțat și a pornit din nou la drum, trecând peste pod, pe plai, la deal.

Când a început să urce, traista parcă i s-a mai îngreunat. A început să taie baierul acesteia la umăr. Drept îi că a îndesat destul de multe bunătăți în traistă. Pe lângă mâncarea ce i-a zis soacră-sa s-o pună, ea a pregătit pentru fiecare câte o surpriză. Pentru bărbatul ei și pentru socru-său, avea pusă în traistă o cupă de jinars verde, de poame, și niște sirop de zmeură, că așa le plăcea lor să-și facă un preparat, trei părți de țuică, o parte de apă și cam o jumătate de parte de sirop. „Ceva mai bun nu se există, îți dă putere, oricât ai fi de trudit! Din morți te rădică, nu alta!”, zicea badea Vasile, socrul Reghinuței. Ca să le facă surpriza, a trecut de dimineată pe la casa părintească, de unde a luat jinarsul și siropul. „Noi numa' pe tine te avem, Reghinuță, tot ce-i aici e al tău, așa că poți veni oricând să-ți iei tot ce vrei, dacă tăi îți trebe să te măriți!”, i-a spus mama ei, când, cu greu mare, a căzut de acord să o dea de nevastă lui Ionică și de noră lui badea Vasile, că era atât de tânără. Tot mamă-sa i-a tăiat un pui mare, de carne, și i l-a dat ei, de a făcut o tocăniță bună, cu încinguș, îndoită în smântână, că tare îi mai plăcea lui Ionică al ei, cu care a înlocuit zama de păstăi pe care i-a zis soacră-sa să o facă. Într-o merindare avea plăcinte cu brânză de oaie, cum le plăcea bărbatilor, și câteva cu urdă și mărar, cum le plăcea celor două surori mai mici ale lui Ionică, Ioana și Anuța. Tot pentru fete, dar mai ales pentru soacră-sa, Reghinuța a pregătit o cupă de afinată, proaspăt stoarsă dintr-o damigeană de-a lui moașă-sa Mărioara. „Na, mă, Ghinuță, du-i la Ana lu' badea Vasăle, să se mai dreagă și ea cu câte o înghițitură, din când în când...!”

Obosită, a lăsat traista jos și s-a așezat pe răzor, să se odihnească puțin. Tot gândindu-se ba la una, ba la alta, era ajunsă cu urcușul în marginea pădurii. Cum erau uzi, unul dintre bascheți a jenat-o, și a observat că i s-a fost

făcut deja o bășicuță sub oul de la piciorul drept, care o cam ustura. „Oi lua și eu o gură de afinată, oi închina cu soacra și cumnatele și-oi amoriți”, se gândi, veselă, Reghinuța.

Era la amiază. Au trecut mai bine de două ceasuri de când Reghinuța s-a pornit de acasă. Mai avea de traversat păduricea, cam un sfert de ceas, și avea să ajungă în Poiană. Și-a pus traista pe celălalt umăr, a ridicat cântuța și a pornit pe cărarea din pădurice. Se gândea cât de bucuros va fi Pătrățul când îi va da țucărul coțcă, pe care i-l procurase de la mămuca Cheța, adică bunica ei pe linie maternă, plus o Eugenia.

Pătrățul era mezinul familiei, avea doar patru ani, îl chema Petrică, dar toți îl alintau Pătrățul, pentru că era mic și grăsuț. Soacra Reghinuței, lelea Ana, l-a făcut pe la patruzeci și ceva de ani, „că așa ni l-a dat Dumnezeu, făcă-se, pururi, voia Lui”. Prin sat se povestea că n-ar fi fost făcut cu badea Vasile. Ba că ar fi cu diacu', ba că ar fi cu un jâdan, ce ținea o boldă în sat... Badea Vasile nu a plecat urechea la povești, era bucuros că mai are un fecior, „că, după cum se vede treaba, Ion își face casa lui cu Reghinuța și s-or muta, fetele se mărită și se duc după bărbați, și Pătrățulu' ăsta ne-a fi reazăm la bătrânețe, măi, Ană...”.

Poiana era un loc de vreo zece-doișpe care de fân, înconjurat de pădure, era una dintre moșiile date ei ca zestre de la părinți. Ajunsă în Poiană, Reghinuța a scos din traistă un ceaun cu fundul plat, l-a așezat sprijinit pe cele două pietroaie puse în paralel, a turnat apă în el și un pumnul de sare și a aprins focul, pentru a prepara o colesă. Între timp, Ion și badea Vasile s-au

oprit din cosit și se apropiu, urmați de fete și de lelea Ana. Pe Pătrățul l-a zărit dormind la umbra unei tufe de alun din apropiere.

„Ai ajuns, Reghinuță?”, o întâmpină badea Vasile.

„Ajuns, socrule! Vă purtați, vă purtați?!”, răspunse veselă Reghinuța, măsurând în căușul palmelor făina de mălai, pe care o presăra, mai apoi, printre degete, în apa ce fierbea în ceaun.

„Da' colesăriu' l-ai adus, Ghinuță?!”, o întrebă, râzând, Ion.

În momentul acela, Reghinuța a văzut negru în fața ochilor, urechile au început să-l vâjâie, s-a întors brusc și, rușinată, a luat-o la fugă pe cărarea din pădurice, fără să mai audă sau să mai bage în seamă pe nimeni. Era supărată, și ochii i s-au umplut de lacrimi. „Cum de am uitat colesăriu'?!”, se întrebă în sinea ei. „Se pare că degeaba mă străduiesc, nu-s în stare să fac nimic cum trebe”!, își reproșa în gând, amărâtă, Reghinuța. Badea Vasile a luat o coadă nouă, ce o avea pregătită în eventualitatea că s-ar rupe la vreo

greblă coada, și a retezat-o cu securea la un capăt, iar cu bucata mai scurtă a început a mesteca în coleșă. Ion a întins mâna și a luat, de pe merindare, o plăcintă cu brânză.

„De ce îți place să o porți degeaba, măi, loane?” a întrebat, pe un ton de reproș, badea Vasile.

„Ca să vedeți și voi cu cine m-ați făcut să mă însor!”, a răspuns Ion, rânjind zeflemitor și apoi a mușcat iar din plăcintă.

Badea Vasile s-a uitat lung la feciorul său cum rodea, cu mare poftă, plăcinta, a clătinat din cap, după care a replicat:

„Apoi, dragu’ lu’ tata, la cât îi de bogată băieta asta, dacă mai era și deșteaptă, nu se mărita cu unu’ ca tine, și-ai fi ros amu... coleșăriu, măi, loane!”

Nici nu trecuse bine de ora trei și, la marginea pădurii, au zărit-o pe Reghinuța, roșie ca macul, cu coleșarul într-o mână...

DESPRE SINGURĂTATE

LEON-IOSIF GRAPINI

Lumina împutănată a înserării se retrage, lăsând loc întunericului să cucerească, rând pe rând, redutele zilei și să se înstăpânească de-a binelea pe întreg cuprinsul existenței mele. E vremea de mers la culcare, veți spune, de odihnit trupul după strădaniile de peste zi, de intrat în lumea stranie a visurilor dulci ori înspăimântătoare, aveți dreptate dacă vă gândiți la toți ceilalți și mai puțin la mine, eu nu am căzut nicicând în dulceața somnului nici măcar pentru o clipă, o clipă ce ar fi putut fi o eternitate, căci așa de apăsătoare îmi este nevoia de odihnă, însă la mine nu are cine se gândi, am rămas în uitare, cei care m-au adus aici s-au arătat preocupați la început, când mi-au dat un rost, lăsându-mă apoi să-mi văd de el, dar m-am obișnuit deja cu indiferențele și neglijările, cu răutățile și sarcasmele, de ele nu duc lipsă, cu toate te înveți până la urmă, indiferența te doare numai dacă tânjești după afecțiune și mângâiere, cum, tot așa, neglijența te afectează doar dacă râvnești după atenție și interes, iar eu, înțelegându-mi menirea, nu m-am lăsat pradă ispitei și amăgirii și m-am consolât cu gândul că-mi pot trăi viața și în singurătate. Deși în jurul meu se mișcă oameni și alte vietăți, aș putea spune că e o singurătate absolută, de vreme ce nu iau parte la conversații sau acțiuni comune cu ceilalți, nu că n-aș vrea, însă tăcerea și nemișcarea mi-au fost impuse de predestinare, așadar, știu ce am de făcut și asta fac, tac și nu mă mișc, nu mă mișc e un fel de a zice, câteodată îmi scutur brațele amortite ori îmi rotesc capul sau îl aplec repetat într-o parte sau în alta spre a-mi destinde grumazul înțepenit, când spun că tac, afirmația trebuie înțeleasă exact așa cum este, vorbele îmi sunt ferecate, nu am cunoscut și nu voi cunoaște dulcea lor rostire, dincolo de ceea ce suntem în aparență, graiul ne pune în valoare ființa, cum exprimarea îmi este interzisă, a mă mira de lipsa mea de importanță ar fi un nonsens, ba aș putea crede, și chiar cred, că nu am nici cea mai mărunță însemnătate atâta timp cât lumea trece

nepăsătoare pe lângă mine spunându-și, da, e acolo, și ce-i cu asta, nu toată lumea, cei mici, curioși din fire și dornici de aventuri, se apropie de mine pentru a-și demonstra curajul și a-și hrăni curiozitatea, nu prea aproape, suficient de departe, încât, la o adică, să-și poată lua picioarele la spinare și să fugă mâncând pământul, spaimă infantilă, cu cei mai îndrăzneți îmi place să mă joc, nu-mi imputați această plăcere, e una dintre puținele mele satisfacții, spuneam că-mi place să mă joc cu cei îndrăzneți, deși cutezanța lor nu-i atât de mare, încât să ajungă la mine și să mă atingă, când consider că s-au apropiat destul, le fac cu ochiul, iar ei, înspăimântați, cu iuteală fulgerătoare, dau îndărăt, luând-o la sănătoasa, pentru obraznici, a căror nerușinare naște acțiuni reprobabile, cum ar fi, de pildă, aruncatul cu pietre în mine, spre a-mi testa nemișcarea și vigilența, e îndeajuns să ridic o mână și să o flutur amenințător în aer, efectul este cel scontat, obraznicătura nu mă va mai deranja a doua oară. De prisos să spun că nu-i admonestez cu vorbe strigate, care pot îngheța inima ori pot rățăci mintea, așa cum v-am făcut cunoscut, pronunțarea îmi este suprimată. Cei mai dragi îmi sunt micuții cărora realitatea încă nu li s-a dezvăluit pe de-a-ntregul, a căror înțelegere nu a trecut de noianul întrebărilor copilărești, pe scurt, pruncuții care cred că tot ce zboară se mănâncă, ei stau mereu la distanță, de cele mai multe ori pitiți după cineva ori ceva, cu ochii măriți de înfricoșare îi urmăresc și îi admiră pe curajoși, minunându-se de îndrăzneala lor, crezându-i eroi sau cei mai mari nesăbuiți, că numai un erou sau un nesăbuit se apropie atât de mult de cineva ca mine. Cu oamenii mari nu am jocuri, ar fi hilar și s-ar pune în posturi neplăcute, cei mai mulți își văd de drum fără a mă zări, pentru ei nu exist, unii mă privesc impasibili, cu totală indiferență, ca și cum s-ar uita prin mine, dincolo de mine, căutând repere interesante, alții, puțini la număr, ignorând mediul înconjurător, au ochi numai pentru înfățișarea mea, măsurându-mă din cap până în picioare, cu siguranță fac aprecieri la adresa mea, poate mă compătimesc, crezând astfel că-mi împărtășesc suferința, că sunt părtași la chinul ce mă încearcă, poate îmi apreciază dârzenia și perseverența, hotărârea de a sta în nemișcare ore în șir, privind în gol, lăsând impresia că nici măcar nu respir, nici cei nepăsători și nici cei preocupați nu-mi trezesc interesul, doar unul singur, ce părea dintr-o altă lume, o lume numai a lui, mi-a atras atenția, era un trecător ca toți ceilalți, dar omenos și nevinovat, după cum se va dovedi, sau cel puțin așa l-am perceput eu, și nu cred că greșesc, s-a apropiat de mine, părea să aibă emoții, emoțiile unei persoane care se apropie de un necunoscut, neștiind ce reacții îi stârnește, m-a privit cu neîncredere la

Început, apoi, văzând că nu reacționez nicicum la curiozitatea lui, a îndrăznit să se posteze la un pas în fața mea, obturându-mi perspectiva, s-a uitat drept în ochii mei, avea o privire iscoditoare, vie, scânteietoare, chiar alarmantă așa putea spune, alarmantă nu și pentru mine, căci neliniști și înfricoșări nimeni nu mi-a provocat, poate eu le-am provocat altora mai slabi de înger, și-a înfipt privirea în privirea mea, căutăturile ni s-au încrucișat precum săbiile într-un duel, și-a dus energic la tâmplă mâna dreaptă cu degetele întinse și lipite, salutându-mă ostășește, și a rămas preț de câteva clipe în așteptare, dar văzând că nu-i răspund la salut cu același gest, ba chiar nu am nicio reacție, cum ar fi o clipire sau un surâs abia schițat în colțul gurii, și-a retras mâna, lăsând-o să cadă pe lângă corp, parcă rușinat, parcă dezamăgit a dat să se îndepărteze, făcând trei pași înapoi, a revenit însă și m-a obligat să fac ceva, mi-a luat el brațul drept și mi l-a dus la frunte, la fruntea mea, într-un salut mai mult ștregăresc, decât ostășesc, m-a privit satisfăcut, considerând, probabil, că i-am răspuns, mi-a așezat mâna pe lângă trup, grijuliu, ca și când și-ar fi dat seama că a exagera și că asta îmi va produce, dacă nu o reacție violentă, o jignire cu siguranță da, s-a întors militărește la stânga-mprejur și, fără a mă surprinde și a mă impresiona, a plecat în pas de defilare, dar a revenit cu și mai multă preocupare, se pare că nu și-a epuizat toate gesturile care ar fi putut să-mi stârnească băgarea-de-seamă, s-a așezat turcește în fața mea, încrucișându-și la piept brațele firave, după cum lăsa cămașa purtată să se înțeleagă, și a rămas multă vreme în această poziție care te putea duce cu gândul la adorație sau la supușenie, eu, în picioare, și el, așezat înaintea mea, alcătuiau un tablou ciudat, un tablou desprins dintr-o lume dacă nu bizară, cel puțin de mult apusă, în care servitorul, sclavul, deținutul sau ce-ar mai putea fi el cere îndurare stăpânului, am spus de mult apusă și am greșit, sclavii încă mai muncesc pe pământurile ce nu le aparțin, servitorii chiar și azi slujesc orbește și satisfac voința unor stăpâni, cât despre deținuți ce să mai zic, sunt pline închisorile de ei, dacă mă refer la cei închiși cu forța, la cei liberi, după cum se consideră, să facă referire altcineva, eu, privindu-l din exterior, revin la tabloul de mai sus, în care unul dintre personaje se ridică în picioare, se apropie de celălalt, rămas pe mai departe neclintit, îl învăluie din nou cu privirea, de această dată nu pătrunzătoare, nu incisivă, ci mai degrabă candidă și visătoare, își apropie gura de urechea lui, întrebându-l în șoaptă, ferindu-se parcă să nu fie auzit de cei din jur care nu există, ori, dacă există, trăiesc numai în mintea sa, întrebându-l, cum te cheamă. Iată de ce cred eu că e un trecător diferit de ceilalți, omenos și nevinovat, așa cum am spus, las la

o parte întreg comportamentul lui de până acum, toate reacțiile sale, hilare sau nu, și mă voi referi strict la această întrebare, cum poate fi un om interesat de numele unui necunoscut care petrece, timp după timp, nemișcat și neclintit sub biciuirea ploii, sub șfichiuitura vântului și sub arsura nemiloasă a soarelui, care nu-ți răspunde la atitudinea ta provocatoare ca și cum nu te-ar vedea, rămânând pe poziție, pe poziția impusă de menirea sa, care este supus atâtor interdicții, frustrări și privațiuni înscrise în cartea destinului său, lipsit de drepturi și împovărat de obligații, căruia nici măcar un zâmbet nu i se permite, nici măcar o clipire nu-i este încuviințată și mai ales nici măcar o vorbă nu-i este dată pre rostire, un necunoscut care, mai mult decât oricine, este singur în singurătatea sa, ei bine, acel om nu poate fi decât nevinovat și omenos, fiindcă întrebarea pusă în aceste circumstanțe este la fel de inocentă și binevoitoare.

Aș fi putut începe această confesiune despre mine și despre însingurarea mea cu faptul zilei, totuna ar fi fost, aceleași mărturisiri vi le-aș fi făcut, dar am ales timpul înnoptării, fiindcă o noapte îmi este existența, am preferat momentele întunecării, fiindcă o întunecime sălășluiește în sufletul meu, trăiesc ca și cum nu aș trăi, sunt ca și cum nu aș fi, nimeni și nimic nu mă poate salva din acest pustiu întins în jur, care mă copleșește și mă cuprinde iremediabil, viețuiesc într-o singurătate neîmpărtășită cu nimeni, căci a împărtăși singurătatea presupune nu doar prezența, ci și dragostea cuiva, iubirea care compensează durerea izolării.

Iertată să-mi fie această ultimă confidență, m-am lăsat pradă deznădejzii, ceea ce nu cadrează cu postura și cu poziția mea, cu atât mai mult, cu cât mi-am înțeles rostul și mi-am asumat destinul.

Vorbindu-vă, noaptea coborâtă peste cuprinsul existenței mele este pe sfârșite, tot așa cum și această destăinuire este aproape de final, nu înainte însă de a-mi da voie să mă prezint, cu toate că ar fi de prisos, mulți dintre voi mi-ați ghicit identitatea, alții, probabil, nu, pentru cei care m-au descoperit deja va fi o confirmare, pentru bănuitori, o clarificare, iar pentru cei aflați încă sub apăsarea curiozității va fi o dezvăluire, sper, surprinzătoare, nu sunt altcineva sau, mai corect spus, altceva, decât o biată sperietoare aflată la o răscruce de drumuri și uitată în această răspântie încă din vremea când aici, în spatele meu, exista o livadă. Am zis biată sperietoare, ei, nici chiar așa, dovadă această confesiune.

ION ISTRATE SCRIE CUM VREA, DESPRE DRAGOSTE ȘI DESPRE NĂSĂUD

LAURA C. MUNTEANU

După studii dedicate marilor curente din istoria culturii europene, cum ar fi barocul și manierismul, dublate de altele, având ca obiect cercetarea formelor istorice ale lecturii și ale imaginarului literar, așa cum s-au dovedit a arăta acestea în lunga perioadă în care s-a scris românește cu caractere chirilice, pentru a nu mai vorbi de coordonarea unor lucrări academice fundamentale, cum ar fi dicționarele cronologice ale romanului românesc și străin, apărute la Editura Academiei Române, alături de care stau volume de istorie literară, de traduceri și de versuri, unul dintre cei mai importanți cărturari cu care se poate mândri Năsăudul contemporan, Ion Istrate a simțit în acest an nevoia de a face cititorilor săi o surpriză de proporții.

Simțind că din vasta sa operă lipsește ceva, Ion Istrate a decis să nu ignore acel "ceva", fără de care, activitatea sa de-o viață în slujba culturii române nu ar fi fost completă. Astfel încât a hotărât să scrie un volum dedicat amintirii orașului, mai degrabă a spiritului acestuia, care l-a tutelat și în care s-a născut. Carte fără de care munca sa de o viață ar fi rămas nevalidată. De

ce? Pentru că acest "ceva", s-a așezat în adâncul sufletului său, sprijinindu-l să nu cadă în regretul de a nu fi scris... așa cum vrea. Tocmai dânsul, care spusese tuturor "Scrie cum vrei", să nu fie în stare, adică, să-și sprijine și să își justifice demersul cultural... așa cum se cuvenea? Și ce altceva mai rămăsese de scris? Până la un moment dat, scrisese... tot! Dar de la acel moment dat încolo, adică din clipa în care amintirile nu au mai putut fi ținute ca oile în țarc, creionul și-a cerut dreptul la hârtie. Din nou! Și așa a început iar să... scrie cum vrea, îmbogățindu-ne literatura cu încă o carte de căpătâi, "Năsăud, dragostea mea" ed. George Coșbuc, în care pe un ton implicat, de-a dreptul cuceritor, nelipsit de umor, ironie, sarcasm și franchețe, Ion Istrate își povestește copilăria și adolescența cu un talent indeniabil, în povestiri delicate, încărcate de iubire, dedicate orașului în care s-a născut și în care s-a format.

Fiecare povestire are un farmec aparte, diferit de al celor anterioare. Sigur că acest lucru se datorează în primul rând măiestriei cu care istoricul literar/criticul/poetul/traducătorul Ion Istrate își "colorează" amintirile.

Perioada însă, în care toate evenimentele au avut loc, este și ea foarte importantă. Deoarece toate evenimentele s-au întâmplat exact atunci când viața românilor în general, și a nășăudenilor în particular, a ajuns "pe muchie de cuțit". Opresiunea străină, comunismul și securitatea au adus în prim plan pericolul persecutării intolerante, de grup, teroarea făcându-și simțită prezența, într-un mod dureros, aproape în fiecare familie. Durerea, pericolul, suferința, nu au fost străine nici familiei scriitorului. Dar chiar dacă amintirile încă dor, în lumea românească nu e mult timp pentru regrete câtă vreme românii, după cum se știe, sunt oameni curajoși, care știu cum să înfrunte nenorocirile și să treacă peste necazuri. Dar mai e ceva. Destinele, aparent dispartate, dar incredibil de interesante, ale personajelor, demonstrează din plin talentul și dragostea scriitorului pentru delicatețea francă a raporturilor interumane, pentru părinți, pentru locul în care s-a născut și a crescut și pentru scris. Cum altfel, ne-am putem întreba, ar fi putut surprinde cineva din viață atâtea amintiri și cum altfel le-ar fi putut transforma în martori ale trecerii nemiloase a timpului?... Ion Istrate a avut grijă să nu ne rămână necunoscute sau umbrite faptele, oamenii, ori evenimentele, adesea triste, care l-au marcat profund. Atât de profund, încât le-a transformat în cea mai frumoasă declarație de dragoste, pentru locurile în care a crescut și pentru orașul în care a văzut lumina zilei!

Lansarea cărții a avut loc în data de 27 mai 2022, la Biblioteca Județeană George Coșbuc B-N, în cadrul simpozionului "Centenar Gavril Scridon", în prezența mai multor personalități literare ale zonei și nu numai.

MISTER ȘI SUPRAREALISM ÎNTR-UN ROMAN DE ACȚIUNE

Ana Văcărașu, Desenele copilului monstru, Editura Ștef, Iași, 2019

CEZARINA ADAMESCU

Dintotdeauna, literatura polițistă a suscitat un interes mai mare decât cea științifică, memorialistică, de călătorii, psihologică, istorică ori de dragoste. Poate și din cauză că investighează atent caracterul uman și cuprinde informații din mai multe domenii ale cunoașterii: anatomice, istorice, geografice, filozofice, psihologice, etc. Un titlu oarecum ciudat, dacă autoarea nu ne-ar fi avertizat că acesta e un roman de ficțiune și că "Orice asemănare cu locuri, evenimente sau persoane reale, trebuie interpretată ca fiind întâmplătoare". Chiar și titlurile capitolelor se înscriu în categoria scrierilor cel puțin șocante.

Primul capitol chiar, se intitulează: "Cadavrul din grotă". Romanul are toate elementele romanului polițist. Se remarcă ușurința exprimării și un anumit interes pentru detaliu. Ceea ce frapază încă de la primele pagini este ineditul situației: convocarea agenților de poliție de către superiori (un comisar și un inspector), are drept mobil un caz cel puțin ciudat: descoperirea într-o grotă din Munții Rodnei, a unui cadavru ce părea de copil, dar aspectul lui era cel al unui monstru: o ființă umană diformă, de mărimea unui copil, cocoșat, cap alungit, nas turtit, gâtul gros, un corp complet descărnat. O primă concluzie a fost că această ființă fusese lipsită de hrană și de apă. Pe măsura înaintării în lectură, intensitatea crește, misterul, de asemenea. Un alt element șocant din cadrul investigației din zilele următoare este faptul că acest copil găsit deshidratat în grotă, era mut. O ecuație cu mai multe necunoscute. Treptat încep să se contureze și personajele, mai întâi după înfățișare, apoi după acțiunile lor în vederea elucidării acestui caz complicat, dintre care se disting Mircea Ionescu și Andrei Grecu, ce vor forma echipă în elucidarea acestui caz incitant. Lucrurile se complică atunci când un alt caz dramatic se coroborează cu acela al băiatului din peșteră. E vorba de o tânără care s-a aruncat în prăpastie, descoperită de un cioban în râpa adâncă, fapt cunoscut de sătenii din Mărunței pentru că făcuse vâlvă la timpul respectiv. Autoarea știe să conducă acțiunea astfel ca să mărească misterul și curiozitatea cititorilor. Cel de-al treilea capitol vine cu un element de noutate. E vorba despre tânăra de 16 ani, Tatiana Mocanu, din același sat, Mărunței care se aruncase în prăpastie în urmă cu 15 ani, fapt de care le relatase ciobanul Vasile Popa, polițiștilor care anchetau moartea tânărului. Descoperim drama acestor două femei, mamă și fiică, maltratate de tatăl care era un om extrem de violent. Cartea de față este absolut zguduitoare prin dramatismul ei. Și

după sistemul poveste în poveste, aflăm despre cazuri reale în care imaginația nu mai are putere, rămânând adevărul pur, care nu mai trebuie împodobit, ci se prezintă așa cum e. Și în aceasta constă și emoția transmisă, trăită alături de autoare. O empatie firească, așa cum firească e curgerea sângelui prin artere și vene. Iubirea Tatiane pentru Sebastian al Străjerilor este, pe cât de curată, pe atât de emoționantă. Ca în celebra dramă shakespeariană, în care părinții tinerilor se urau de moarte și se împotriveau relației celor tineri, Tatiana și Sebastian se întâlneau pe ascuns și își lăsau bilețele codificate sub o piatră, din marginea drumului. De frica tatălui fetei care se împotriveau iubirii lor. În relatarea sa, autoarea nu se ferește de cuvinte neaoșe și de regionalisme. De asemenea, se folosește de înțelepciunea vorbelor bătrânești transpusă în proverbe și zicători care dau consistență povestirii, dar și o notă de autenticitate.

Dialogurile sunt construite astfel încât să ilustreze starea de spirit a personajelor. Acțiunea nu trenează ci este cât se poate de dinamică. Autoarea folosește toate tehnicile de investigație folosite în anchetarea unor cazuri de dispariții și crime. Și o face cu discernământ și minuțiozitate. De altfel, pe tot parcursul romanului, intriga este construită atât de minuțios încât trezește interesul cititorului, ca un veritabil roman polițist. Coerență și atenție la detaliu sunt cele două atribute care conduc firul narațiunii. Totodată se remarcă și o undă de romantism care se aproprie de erotism, strecurat între cele două personaje: Eugenia și Andrei Grecu: "Eugenia îl aștepta deja în stradă. El îi deschise portiera din interior, fata se urcă în mașină și odată cu ea, un parfum suav invadă interiorul vehiculului. Îi atinse brațul drept într-o mângâiere rapidă, apoi se uită în dreapta și în stânga pentru a se asigura că nu trecea nimeni pe stradă și-l sărută rapid pe buze. Andrei Grecu zâmbi, o cuprinse apoi cu brațele trăgând-o spre el și o sărută îndelung, în timp ce o mână nevăzută desena curcubeie pe inima lui, iar trupurile lor tinere înfloriră ca bobocii de flori sălbatice, în primăvară". (...) "Tulburat și plăcut surprins de răspunsul ei, întinse brațele și-o cuprinse și atunci toată lumea dispăru. Nu mai exista nimeni și nimic, în afară de ei doi și dorința de-a se atinge, de-a se săruta. Cu buze fierbinți și nesățioase, își băură unul altuia răsuflarea, gemând ușor sub tortura dulce care lerăscotea simțurile". (...) " De fapt, în du pă-amiaza aceea n-au mai vorbit altceva, ci doar și-au șoptit unul altuia numele, în chemări tainice și tulburătoare. În ziua aceea, ei doi au fost singurii oameni de pe Pământ".

Câteva elemente care fac scrierea, una de tip polițist: o dragoste nefericită între doi tineri, cărora părinții le interzic să se iubească, o sinucidere, cea a fetei; anchete rămase fără rezultat, un nou caz, puțin mai ciudat, descoperirea într-o grotă, cincisprezece ani mai târziu, a cadavrului unui copil cu diformități, un om violent, înfiorător și neprietenos, care-și maltratează soția și fiica, alte anchete ale polițiștilor și inspectorului, reîntoarcerea la cazul inițial al morții fetei, câțiva suspecti, desenele ciudate de pe haina copilului mort, probe vechi și probe noi, munca asiduă pentru fiecare detaliu descoperit, chiar dacă trecuseră atâția ani. Nu trebuie uitat nici ciobanul care descoperise cadavrul fetei într-o prăpastie. Autoarea pune mare temei și pe trăirile psihologice ale personajelor, acestea fiind în unele împrejurări, mai puternice decât mișcările fizice. Ion Mocanu, bărbat aspru, ca un munte, violent și morocănos, este cuprins adeseori de stări de frică primară, când este confruntat cu halucinații vizuale și auditive, sub forma unor glasuri care-l strigă și siluete albe, fantomatice

care apar, de obicei noaptea, ca să-l chinuie, o dată cu remușcările pentru nelegiuirile făcute. Avea sufletul încărcat și în plus, anchetatorii îl hărțuiau cu întrebări incomode, la care el se codea să răspundă. Un zbucium sufletesc de nesuportat: "De cealaltă parte a porții, un glas slab îl strigă pe nume. Țeapăn de spaimă, Ion își simți bătăile inimii lovindu-l în piept ca un ciocan, i se tăie răsuflarea și atunci se gândi că îi venise clipa judecății. Acela trebuia să fi fost glasul înșelător al îngerului răzbunării, care venise să-i ceară socoteală. Una câte una, amintirile respinse în subconștient începură să defileze prin mintea lui, repetându-se cu obstinația unor bătăi de clopot, reverberând în toată ființa lui, cu o cruzime chinuitoare care-l scotea din minți".

În acest caz, vocea devine personaj, venit să revendice răspunsuri care o chinuiau. Și aici, scrierea cade în supranatural. Bărbatul avea viziuni frecvente și un zgomot din afară, de pe uliță, o portieră de mașină trântită, îl provocau la confesiuni, la destăinuiiri complete asupra lucrurilor rele săvârșite până nu demult. Începea să-și piardă mințile. Astfel tulburat, Ion Mocanu nu opuse niciun fel de rezistență când cei doi anchetatori, Mircea Ionescu și Andrei Grecu veniră să-l aresteze. Nici măcar când i se puseră cătușele, nu scoase un cuvânt. "Afișa un calm surprinzător, la care ajunsese cu greu după o noapte întreagă de nesomn, în care nu făcuse altceva decât să î ntoarcă pe toate fețele posibilitățile pe care le avea, așteptând momentul în care urmau să vină să-l aresteze. Avea presimțirea că asta urma să se întâmple curând, simțea strângându-se lațul în jurul său, însă nu-i convenea să se împotrivească ordinelor pe care le primise. Încet-încet, resemnarea pune stăpânire pe el, anulându-i cu cruzime trufia care-l făcuse să se simtă atotputernic de când se știa pe lume. Când înțelese că vremea când se făcea doar ce spunea el trecuse, că nu mai era el cel care tăia și spânzura și nici nu mai tremura nimeni de frica lui, se abandonează în mâna destinului implacabil". La primul interogatoriu, Ion Mocanu recunoscuse faptul că el era tatăl copilului-monstru pe care-l lăsase să moară prin inaniție și-l transportase apoi în grotă, învelit într-o folie de plastic pe care, culmea sadismului ori inconștienței, n-o aruncase, gândind că o să-l trebuiască în toamnă la strângerea prunelor pentru rachiu. Scene terifiante sunt mărturisite cu calm și oarecare indiferență tocmai pentru a șoca cititorul.

Puterea sugestiei ca mijloc artistic este folosită de asemenea, de autoare, în redarea grozăviei faptelor: "Pașii apăsați ai lui Grecu răsunau zgomotoși în tăcerea care se lăsă din nou între ei ca o prezență vie, disperantă și apăsătoare". Pe de altă parte, în fața indolenței și sadismului criminalului, se distinge implicarea emoțională a anchetatorilor care abia se abțin să nu se manifeste violent în fața unui astfel de individ, cinic și crud.

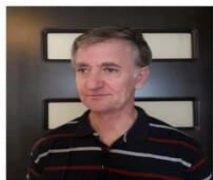
Însă lucrurile sunt cu mult mai complicate decât crezuseră inițial, după declarația lui Ion Mocanu. Rezultatele ADN stau mărturie a faptului că Ion Mocanu era de fapt, bunicul copilului mort. Anchetatorii nu mai înțelegeau nimic și nici medicul legist sau laboranții care efectuaseră analizele. În demersul său narativ, autoarea se bazează, nu doar pe intuiție, ci și pe elementul surpriză. Este clar că totul se desfășoară în chip neașteptat, atât pentru anchetatori, doctor legist sau cititori. Însă totul fusese atât de ascuns, de tănuț, încât sătenii, vecinii lui Ion Mocanu, nu și-au dat seama de existența copilului diform, ținut ascuns și dispărut fără urmă.

O sumedenie de lucruri ciudate, morbide, paranormale, se desfășoară în casa ororilor, sau gospodăria lui Ion Mocanu, când cei doi anchetatori vin să o inspecteze. Uși care se deschid singure, obiecte care se mișcă și cad din perete, o bufniță cu chip de om își fâlfâie aripile și dispare din parul gardului în care stătea, zgomote ciudate, pocnituri, fantome din abur albicios mișcându-se prin aer, fantoma din fruntea căreia curgeau șiroaie de sânge dintr-o tăietură de topor, tot arsenalul supranatural se regăsește în preajma casei acestui personaj și-n gospodăria lui. Arătarea sinistră, care plângea cu lacrimi de smoală și striga fără să scoată nici un cuvânt, cu toate că avea doar consistența aburului, avu darul să-i înspăimânte pe cei doi anchetatori, care rămaseră înlemniți. Trăiau cea mai stranie experiență din viața lor. Acestea sunt tot atâtea indicii care să le arate celor doi, grozăvia care se petrecuse în casa aceea blestemată. Romanul este foarte bine structurat, autoarea aduce argumente solide în sprijinul adevărului care, curând avea să iasă la lumină. Împletirea realului cu supranaturalul este un procedeu care dă și mai mult mister acțiunii. Însă, ceea ce află cei doi polițiști de la Maria Străjeru, mama băiatului de care se îndrăgostise Tatiana, întrece în grozăvie tot ceea ce se poate închipui. Cei doi se deplasează la București, unde doamna Maria le istorisește adevărul despre Ion Mocanu, bărbatul de o cruzime fără precedent, care o violase, fapt ce avu drept urmare nașterea lui Sebastian, care apoi devine iubitul Tatiane. Când află Ion Mocanu că fiica lui e însărcinată cu fratele ei, Sebastian, cu un sadism nemaîntâlnit o lovește în așa hal până leapădă copilul. Acesta este copilul găsit mort în grotă, cincisprezece ani mai târziu. Dar cruzimea lui Ion Mocanu nu se oprește aici, el își ucide fiica cu toporul și o aruncă în prăpastie, iar nevastei lui îi taie limba ca să nu spună nimănui adevărul. Copilul crește îngrijit de Silvia, bunica lui, ascuns într-o bucătărie, apoi, după moartea bunicii este dus în grajd, alături de iepuri, față de care simțea o teamă viscerală, și supus morții prin inaniție. De aici începe povestea cercetării crimei, de către polițiști.

Acțiunea fiind atât de intensă, de dinamică, aproape că nu mai e loc pentru alte amănunte. Cu toate acestea, cartea are un final optimist, prin prezența celor doi polițiști și a iubitele lor, care dau o notă de normalitate a vieții, în contrast cu grozăviile care se întâmplaseră în Mărunței și despre care relatează autoarea. Pe lângă nota de suprarealism existentă în roman, autoarea scoate în evidență și frumusețea vieții rurale unde se întâmplă acțiunea, într-un stil narativ de neconfundat, dar și valorile morale, cum sunt prietenia și iubirea, care reies din relația celor doi polițiști. Aceștia vor deveni parteneri în profesia lor nobilă de a lupta pentru ca adevărul să iasă la lumină și răul să fie pedepsit, pentru a nu mai prolifera. Romanul este atractiv și accesibil majorității categoriilor de vârstă care iubesc acțiunea, misterul, cercetarea și aflarea adevărului, oricât de crud ar fi acesta.

VASILE DAN MARCHIȘ

ACEASTĂ DĂRUIRE NU-I UN SIMPLU JOC

Pentru că s-a făcut în aceeași măsură părtașul tuturor
celor buni cum și celor răi,
bogaților și săracilor,
bolnavilor sau celor sănătoși,
celor cumpătați cât și celor hapsâni
timpul,
e oprit și dus pentru răstignire cum Iisus pe Golgota.
Pe nenumărații săi umeri de secunde, minute, ore, zile,
timpul ne ridică drept cruci vii pe toți pământeni.
Existăm pe umerii timpului drept cruci vii
în drum spre această răstignire,
cum unele substantive pe lista suplimentară a gramaticii
doar ca elemente de chin...
Ce-am putea face să ne creadă timpul altceva?
Care dintre noi cei peste 7 miliarde de pământeni
putem spune că nu suntem cruci vii
pe umerii timpului ce urcă spre răstignire, Everestul?
El nu se oprește pentru nimic ci urcă mereu
să nu fie învinuit de ceva...
Să nu fie întrebat:
"Cine e mai greu pe umerii tăi, "Timp prea darnic"?
Bolnavii sau cei sănătoși?
Bogatul sau săracul?
Cel cumpătat sau cel hapsân?"

Această dăruire a timpului
nu-i un simplu joc
ci e seva tinereții tuturor
adunată la un loc...

PURIFICARE

Mai imprevizibilă ca oricând muza m-a întâmpinat astfel:
"Dacă prima formă de a muri liniștit și împăcat
nu reușește la nimeni,
va reuși a doua oară,
sau a zecea oară?
Cine moare liniștit și împlinit?
Odată ai vrut să mori îngânând poezia,
dar nu se moare de poezie
deși sunt eu ca urzica...
De aceea te voi face aprig să scrii
cum grădinarul la fete dedicații cu trandafiri.
Îi fi tu grădinar
dar cu muza nu te joci de-a urzicile
sau să mă îngâni ca pe acestea.
Când se credea despre tine că dormi
ori că undeva savurezi băuturi sau meniuri alese,
sau că ești undeva de cineva așteptat și mângâiat,
nu-ți amintești unde erai?
Erai unde din lipsă de modestie
conducători n-au cuvântat,
pelerini în veci nu s-au rugat,
cercetători n-au cercetat.
Unde îndrăgostiții nu vin
să-și destăinuie fanteziile.
Unde zi de zi în taină într-un loc pustiu te-am dus

NU AJUNG CUVINTELE

Nu ajunge gramatica pentru a etala în cuvinte
sărăcia pe care o inimă și-o definește prin sânge, pulsând...
Sunt mesagerul sărăciei
pe care o etalez în regim de pantomimă
în gesturi, semne, suspine,
cum vântul în crengile goale ale copacului.
Tăcerea absolută o dețin copacii
Ei nu rostesc un murmur de durere
nici pentru ultima frunză ce cade
de aceea gramatica nu se poate împlini prin viu grai.
Nu ajung cuvintele pentru a defini concret
durerea tăcută a lumii...
Sărăcia nu poate fi definită în context fizic, chimic
ori biologic
ci o redau în gânduri, în context astronomic
precum spațiul.
Să se poată concepe o temă în toată amploarea
despre sărăcia noastră a tuturor
aceasta a fost ridicată la rang de Cosmos.
La privityetorile și mierlele înfăptuite
să definească sărăcia cântând
ziua și noaptea,
membrii unui ansamblu folcloric
n-au fredonat nimic un timp
ci doar s-au mirat..
Acum orchestra le imită
perfecționând și împlinind folclorul,
definind astfel prin cântec ce nu au avut...

ÎNCERCAREA CEA MAI GREA

S-a întocmit încă un certificat medical al limbii române.
În fața acestui nou virus
până și mirările au fost trecute pe
lista suplimentară a gramaticii
deoarece e sigur că până și virusul respectiv
mirându-se pe unii oameni că ce au fost,
ce sunt sau ce vor fi
este în dilemă...
În fața acestui virus
doar sughiturile sunt imune
însă nu se știe care este sughit de bine
sau de rău
când acestea se manifestă
ca o premoniție
cum că se gândește cineva la tine..
În concordanță cu această pandemie
care sughit este mai viabil
ca cel care vine însuși ca o premoniție
dinspre acest virus
și atunci cine te poate pomeni mai abtîr,
mamă, lume....!!!

SELENA CRISTINA**ALFABET**

Suntem două cuvinte
care nu-și găsesc sensul
Între rânduri pierdute
printre vânturi și ploi,
Când o literă zboară
dintr-o ceașcă amară
Căutându-și sintagma
vieții înapoi.
Se imprimă acid
cuvintele-n palmă,
Semințele sunt litere

necunoscute-ntre linii,
În clocot dau stingeri minuteri iubirii,
În dreptul inimii răsar ciulinii.
Cuvinte ce țipă, cuvinte ce dor,
Cuvinte ce-și varsă în strigăt viesparul,
Sunt iad fără foc, despicate de lună,
Cuvinte și nori ce varsă paharul.
Mă îmbrac în cuvinte ce se nasc către ziuă,
Respir praf de viață dimininează în zori,
Când flori de cuvinte astupă morminte,
Refac alfabetul ori de câte ori.

IERTĂRI

Cu tine îmi fac iertările toate,
Cu cei ce au fost
Și încă mai sunt
Pierduți printre neguri,
Greșeli și păcate
În timpuri mai vechi
Și de împrumut.
Războiul din mine
Și luptele toate
Le-aștern pe-o hârtie
Și-o arunc la gunoi,
Eu nu asmut câinii
Ce-și trădează stăpânii
Nu mă leg la cap
Nu mă-mbăt cu noroi.
Doar ochii mai sparg
Oglinzile toate
Când luna împarte
O noapte la doi
Când răul e bine
Și binele -i ceasul
Ce curăță timpul

cu ani înapoi.

UMBRE

Umbra ta se împrăștie pe alei
În forma bulelor de aer,
baloane colorate.
Treceam pe acolo,
întâmplător sau nu...
La ceas de noapte
curățam pietrele.
Un mozaic de gânduri,
Puzzle.
Piesă cu piesă
le adunam,
făcându-le loc printre bulele
de aer,
mov, galbene, verzi și roșii.
Străzi cenușii, pietre colorate..
Fiecare umbră
își vrea îmbrățișarea.
La o fereastră
pâlpâie o lumânare!
Dimineată!
Lumea circulă
căutându-și umbra rătacită!

VISELE MELE

Visele mele sunt și visele tale,
O rază de soare, azur peste mare...
Măgele de flori și ninsoare,
În față am vise, în spate am vise
De soartă decise.
Visele mele sunt și visele tale,
Crâmpei de-auriu, sânziene fecioare,
Tăciune nestins, supus la-ncercare,
În suflet port vise, în gânduri am vise
De îngeri aprinse.
Visele mele sunt și visele tale,
Aleargă desculțe, capătă valoare
În nopțile mele, în nopțile tale.
În minte am vise, în carne am vise
De sânge permise.
Visele mele sunt și visele tale
Pierdute-n eter când privesc către zare,
Când visele mor, o aripă-i ruptă,

Izvorul Someșului

Publicație socio-culturală editată cu sprijinul Consiliului local Sânt

<http://www.somesalini.gov.br>

Director fondator: **GRIGORE COTUL**

Redactor-scf: LEON-IOSEF GRAPINI

ANUL II, Nr. 3 *** MARTIE 2022 *** 20 PAGINI *** ISSN 2784 – 2990, ISSN-L 2784 – 2990

In memoriam

**Dumitru Munteanu –
un scriitor despre și pentru
oameni**

Președintele, poet, omist, istoric și publicist literar, Danușu Maricaru, răscut la 25 octombrie 1948, la Tulcea, Bistrița-Năsăud, a decedat la 30 decembrie 2021, la Bistrița, a fost un promotor al literaturii din județul Bistrița-Năsăud și fondatorul revistei literare „Istoria”.

Journal of Management Education

„Litera Nordului” și al Editurii George Călinescu, edituri care a sărit publicității critice, în cei 30 de ani de existență, nu s-a răsturnat.

Debutul său literar s-a consumat în anul 1969 cu povestirea „Scaunul”, în revista „România Internă”, cu o prezentare a directorului teatral, artistul literar George Ionescu, iar debutul editorial, în volumul *Debut 50*, Editura Cartea Românească, în urma următorii: Premiul de debut al scriitorilor mai nou apărute pentru povestea „Noile poezii”, cu o prezentare a criticului Ion Duda Bălan și cu o postfață semnată de Mircea Cărmăneș.

[illegible][illegible][illegible]

© 2017 Blackwell Publishing Ltd

Despre obiceiurile sale nu scrie nimic important
ale literaturii vândute, cum ar fi George Brancu, Ion
Dodu Biliu, Constantin Călbănuș, Alina Stănescu,
Mărio Micășanu, Luca Ovid, Sorin Crișan, Tă Lavin
Ene, Ion Măruș, Ion Bănuș, Victor Ștefănescu.

Dimitrie Manușcă, în adopție al catolicilor, are cum să influențeze alți oameni, să aprofundeze în viața lor

saule a localitatii noastre si, dragi nostri cititori din opere sa publicate, raspunsi la acest material, a promovat crestinat valorile culturale spirituale si sociale ale comunitatii noastre.

[illegible]

Levin-Israeli GRAPINSI

Din sumar:

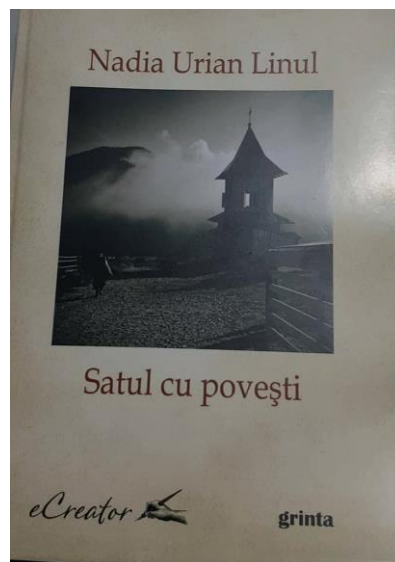
- Oameni de seamă
ai comunei Șanț (pag. 2)
- Moștenire cu bucluc
(pag. 3)
- Onisim's stories (pag. 7)
- ILEANA ANTONU -
Doamna colonelului
(pag. 13)

NADIA URIAN – „POVEȘTI DIN SAT”

HOREA PORUMB

„Primăvară. Soare. Zâmbet. Bucurie. Joacă de copii”... Am citat din volumul „Povești din sat” de Nadia Urian. O profesoară de la sate, o scriitoare, un veritabil etnograf, sociolog, muzeograf deapănă instantanee de viață... Viața la țară. O lume ce-a fost. O lume care persistă, oarecum. O lume a celor vârstnici. O lume a celor tineri. O lume văzută prin ochii celor tineri. O lume pe care Nadia Urian, în calitate de dascăl, o cunoaște fie nemijlocit, fie prin prisma copiilor pe care îi școlește. Sau a părinților acestora. Culegătoare de folclor, de tradiții, de grai bătrânesc, Nadia Urian ne oferă un inventar al obiceiurilor, al credințelor, al veșmintelor, al vechilor îndeletniciri sătești, al meseriilor pe cale de dispariție, al profesiilor dorite de cei mici, al noilor meserii pe care poate unii nu și le-ar fi dorit, al vorbirii locurilor – a acestor locuri someșene de unde (ce coincidență) se trage și nevastă-meă!

Povești duioase, nostalgice, adesea triste, tragice chiar, despre oameni încercați, despre firi chinuite, firi înșelate, firi credule, despre oameni puternici, oameni săraci, oameni naivi, oameni cinstiți, toate spuse cu duioșie, cu fin umor, cu seninătate, cu cumpătarea moștenită de la înțelepciunea omului din sat.

Portrete.

Relațiile dintre frați și surori, dintre frații mai mari și mai mici, dintre adulții tineri și părinții vârstnici, dintre copii și bunici (fericiți cei care-i mai au!), dintre fete și feciori, socri și cumnați, dintre cei plecați la oraș și cei rămași în sat, dintre cei plecați „în lumea largă” și copiii rămași de izbeliște ...

Animalele din casă, din curte, din ocol, de la stână, uliul crescut între găini, ...

Profesorul, dulgherul, dentistul, medicul, popa, ȋiganul, ... tot atâtea personaje conturate prin gesturi și vorbe... Și ziua de azi, cu paradoxul ei: „Cine mai lucră?...Cine mai cosește și mai face fân? Cine mai dă cu grebla? Cine mai seceră și mai face snopi?... Și, lumea tot nu-i mulțămită...”

O carte pe care, dacă o începi, nu o poți lăsa din mână. Scrisă cu drag, cu dragoste de oameni, dragoste de țară, dragoste de sat, dragoste de copii...

Proză**POVEȘTI DIN SAT - NADIA URIAN**

În clasă, liniște deplină. De dincolo de ușă, ai fi crezut că nu e nimeni. Poți să auzi musca zumzăind în zborul ei. În bănci, toți elevii o așteaptă pe doamna învățătoare, în liniște.

- Ce surpriză, copii! Oare... e ceea ce eu bănuiesc?, întreabă doamna învățătoare.

- Da, doamna învățătoare, ne mai citiți povestea cu Nioka? Vă rugăăm...!

Doamna învățătoare începe să citească. Nu e prima oară când elevii o ascultă. E povestea fetei cu pielea neagră, care trăia pe plantații, acolo unde tatăl și frații ei munceau ca sclavi și unde tatăl ei cade istovit, de pe picioare. Este biciuit cu cruzime, de către paznici și moare apoi. Din acest motiv, frații ei fug în jungla din apropiere și se ascund acolo, alături de animalele sălbatice. Sunt căutați de către stăpânii plantațiilor care vin pe neașteptate și acasă, acolo unde Nioka locuia singură. Amenințată să divulge locul și ascunzătoarea, Nioka îi atrage pe aceștia în capcană, ducându-i exact la culcușul leoaicei. Erau oameni răi care purtau cu ei biciuri plumbuite, pentru a lovi cu ele în sclavii de pe plantații. Ascultând finalul povestirii, ochii copiilor încep să strălucească. Trăiau emoția, bucuria și admirația pentru Nioka. Trăiau mila pentru scavii exploatați de către stăpânii lor. Vedeau biciurile plumbuite, în vârf... Vedeau leoaica pedepsindu-i...

- Vă place, copii, povestea?

- Da, doamnă! Știți că și la noi la grădiniță este o fetiță cu pielea ciocolatie, cu părul creț... Seamănă bine cu Nioka din poveste, dar o cheamă altfel... Nu știu... E venită de puțin timp în sat.

- Da, copii, fetița aceea e rudă cu mine. Seamănă doar la chip cu Nioka. O cheamă Adriana și a sosit dintr-un foarte mare oraș din America, acolo unde părinții ei – tatăl, de culoare – au un serviciu foarte bun, că sunt oameni învățați, amândoi.

- Și, vor locui aicea, doamna învățătoare? O văd că merge la grădiniță. - Da, va locui aicea o perioadă de doi ani, după care se vor întoarce în America. Doar că în acest răstimp, Adriana va învăța cât mai multe despre viața în România, la sat. Cu toate ale ei... Va învăța limba română și va duce cu ea amintiri de neuitat... Am aici povestea ei. Vreți să o ascultați? Să-mi spuneți apoi, care v-a plăcut mai mult? Povestea Niokăi sau a Adrianei?

- Daaa, vă rugăm! „Adriana, mama și bunica ei au venit cu avionul, de departe, de peste mări și țări, de acolo unde continentul se cheamă America. Doresc să locuiască aici un timp, în casa modernă și elegantă, din capătul satului. E casa bunicilor ei. A doua zi mi-au făcut o vizită. Era pe înserate, când au sosit. Când poarta s-a deschis larg, în brațele mele a sărit Adriana, m-a cuprins de după gât, ca și cum m-ar fi cunoscut de o viață. O căldură și o dragălășenie, ce-ar fi trecut peste orice barieră, dacă aceasta ar fi existat. Parcă m-ar fi cunoscut de o viață.

Am strâns-o la piept simțindu-i cârlionții moi și buzele lipite de obrazul meu. Nu, ea nu se ferea de îmbrățișări, ca alți copii și nici nu scâncea. Le căuta. Era lipici pe suflet,

mereu proaspăt și de neînlocuit. Era ca o bomboană pe care o mănânci și apoi vrei să-i mai simți gustul încă multă vreme!

Era felul ei natural de a fi. La cei nici trei ani, ajunsese într-o lume nouă, unde numele copiilor suna altfel, unde casele le cunoștea după numele copilului care locuia în ea, unde pășea prin iarba udă, dimineața, la prima oră, desculță, o lume în care nu-i era frică de nimic. De la insecte la animale, toate îi erau prietene.

- Desculță, doamna? Nu se temea să nu o muște furnicile?

- Nuuuu! Le prindea cu mâna, le zicea *Funica*, uda florile și pomii cu furtunul, singură, saluta și fugărea găinile din curtea vecinei.

- Le saluta?

- Da, își exersa vorbirea în altă limbă decât cea pe care o auzise în America. Nu-i era frică de porci, de câini sau de pisici. De nimic! De dimineață îi chemă la gard pe cei doi copii din vecini, de care s-a atașat din prima clipă și cu care mergea la grădiniță. Era un fel de a se proteja reciproc. Acolo a găsit-o pe prietena săracă și căreia îi ducea al doilea sandwich, făcut de bunica. Iar aceasta o răsplătea cu atâta dragoste pe Adriana...!

Grădinița devenise pentru ea un rai în care o asculta ochi și urechi pe doamna educatoare, pe care a iubit-o din prima clipă. La orice întrebare pe care aceasta o pune, dorea să răspundă doar ea, pierzând trecerea vremii, între salutul de dimineață și despărțirea de la amiază, într-o lume în care nu-i plăceau absențele, dar nici vacanțele.

Iar doamna educatoare era pentru Adriana madam Gazelle, personajul din desenele ei. I-a trebuit aproape o lună să i se adreseze altfel decât „*Sărut mâna, madame Gazelle! Vă iubesc!*”

La sosirea acasă, își deșerta bucuria, recitând ca într-o poezie, numele tuturor colegilor ei de grupă, dar și al doamnei educatoare. Încheia totul cu „*Vă iubesc!*”

- Știe deja așa multe cuvinte, doamna învățătoare?

- Le-a învățat repede, a învățat multe de pe lpad-ul jucărie cu desene animate sau din cântecele pentru copii puse pe ecranul TV. A învățat să-și trateze musafirii – copii cu cereale și lăptic sau cedând din jucăriile proprii. A învățat de pe laptop planetele, dar a învățat și să iubească animalele, îngrijindu-se de ele și de prietenia lor.

Cine, dintre vecini, nu l-a auzit pe măgărușul Donky făcând gălăgie mare când o vede pe fetiță, dimineața, alergând desculță spre el prin iarbă? Nu există bucurie mai mare! Iar ea îi duce pâine pe care i-o dă vârandu-și mâna, fără frică, în gura lui. Dar Adriana nu se teme! Nu... îi strigă pe toți, de la balcon. Cu toții o iubesc.

Ea e Nioka a lor. Cu sufletul mai alb și mai curat decât zăpada, purtat cu încredere de ea, în tot ceea ce simte și-și dorește cel mai mult. Să vorbească cu tatăl ei, în direct, prin telefon, chiar dacă la început îl refuză... E un fel de a-l pedepsi că e prea departe... Dar se bucură des de sosirea lui în aeroport, acolo unde i se pare că ușile nu se mai deschid. Îl căuta, fără să respire. Dar se deschid. Ca și sufletele și brațele celor ce au aplaudat-o atunci, în curtea școlii, la serbarea de început de an. Da, atunci când Adriana sare din brațele bunicii, intră în rândul întâi al dansatorilor din formația de dans modern, imită, cântă, trăiește muzica și bucuria momentului, ca și când ar fi participat la toate repetițiile. A fost prima și cea care a contat, care a făcut-o cunoscută între copiii satului și care au aplaudat-o, din toată inima. Era curajul Niokăi, era fericirea Adrianei, era dorința ei de a participa.

Dar era și bucuria oricui de a o avea ca pe o bomboană dulce, cu gust nou, prețuită și în vitrină, dar și la masă, lângă tine.

- Ați înțeles, copii?, întreabă doamna învățătoare. Acum vă rog să-mi spuneți pe care dintre cele două fetițe le iubiți mai mult?

- Pe Nioka, în felul ei, doamna învățătoare, dar pe Adriana, cu muuult mai mult! O așteptăm să vină și pe la școală!

TRADUCERE DE ION ISTRATE

DANTE, RIME, LXIII (Sonetto, se Meuccio t'è mostrato)

Sonetto, se Meuccio t'è mostrato,
così tosto 'l saluta come 'l vedi,
e ' va' correndo e gittaliti a' piedi,
sì che tu paie bene accostumato.

E quando se' con lui un poco
stato,
anche 'l risalutrai, non ti ricredi;
e poscia a l'ambasciata tua procedi,
ma fa' che 'l traghe prima da un lato;

e di': "Meuccio, que' che t'ama assai
de le sue gioie più care ti manda,
per accontarsi al tu' coraggio bono".

Ma fa' che prenda per lo primo dono
questi tuo' frati, e a lor sì comanda
che stean con lui e qua non tornin mai.

Traducere

Sonete, de la Meuccio ai ajuns,
salută-l cu căldură cum îl vezi
și cazii-l la picioare, de te-așezi,
să-i pari binecrescut îndeajuns.

Și după ce un pic cu el ai stat,
fletează-l iar și nu-ți schimba purtarea;
adică până nu-i avea încredințarea
că poți să ai cu el un chat privat;

și zi-i: "Meuccio, cine te iubește
îți și trimite aste trei bijuterii
și vrea să știi că ai un suflet brav".
Ca astfel să fii sigur că-i primește
și pe aști doi frați de-i ai și-i va iubi,

că înapoi, v-am spus, nu aveți vad.

DANTE ALIGHIERI, VITA NUOVA

(Ne li occhi porta la mia donna Amore)
Ne li occhi porta la mia donna Amore,
per che si fa gentil ciò ch'ella mira;
ov'ella passa, ogn'om ver lei si gira,
e cui saluta fa tremar lo core,
sì che, bassando il viso, tutto smore,
e d'ogni suo difetto allor sospira:
fugge dinanzi a lei superbia ed ira.
Aiutatemi, donne, farle onore.
Ogne dolcezza, ogni pensiero umile
nasce nel core a chi parlar la sente,
ond'è laudato chi prima la vide.
Quel ch'ella par quando un poco sorride,
non si pò dicer né tenere a mente,
sì è novo miracolo e gentile.

Traducere

Stăpâna mea are în ochi iubirea
și tot ce vede ea înobilează;
pe unde trece toți se-ntorc s-o vază
și de-o saluți îți tulbură simțirea,
toți ochii-și pleacă, intuind prihana,
pentru că-n ea își văd neîmplinirea:
se-ascunde îngâmfarea, neîubirea,
de chiar femeile îi pot cânta osana.
Așa-i cuvântul ei, care ascunde
un farmec dulce, plin de umilință,
și-i fericit cine i-a prins privirea.
Iar de e să-i admire și zâmbirea
nu este grai în lume, nici știință,
care noblețea i-ar putea pătrunde.

**DANTE, VITA NUOVA
(Lasso! per forza di molti sospiri)**

Lasso! per forza di molti sospiri
che nascon de` penser che son nel core,
li occhi son vinti, e non hanno valore
di riguardar persona che li miri.

E fatti son che paion due disiri
di lagrimare e di mostrar dolore,
e spesse volte piangon sì ch` Amore
li `ncerchia di corona di martiri.

Questi pensieri, e li sospir ch` eo gitto,
diventan ne lo cor sì angosciosi,
ch` Amor vi tramortisce, sì glien dole;

però ch` elli hanno in lor, li dolorosi,
quel dolce nome di madonna scritto,
e de la morte sua molte parole.

Traducere

Amar și vai! fântâna de suspine
cată răspuns la ce-i ascuns în inimi,
când ochii și-au învins rostul privirii
și nu-l mai pot zări pe cel ce vine.

Ei, cei creați și destinați iubirii
când plâng, ca să-și arate fericirea,
sau prăznuiesc, cu Amor, pustiirea
încoronați cu spini, precum martirii.

Cuvintele ce dorul-l duc în lume
se dovedesc mereu ciudate, dureroase,
astfel că Amor, ce le știe, stă și tace:

dar dacă printre cele mai duioase,
cel al iubirii duse-i pregătit să sune,
va fi și-un nod pe firul tors de Parce.

**DANTE, RIME, CXVII (Per
quella via che la bellezza corre)**

Per quella via che la bellezza corre
quando a svegliare Amor va ne la mente,
passa Lisetta baldanzosamente,
come colei che mi si crede torre.

E quando è giunta a piè di quella torre
che s`apre quando l`anima acconsente,
odesi voce dir subitamente:
"quot;Volgiti, bella donna, e non ti porre;

però che dentro un`altra donna siede,
la qual di signoria chiese la verga
tosto che giunse, e Amor glile diede".

Quando Lisetta accomiatar si vede
da quella parte dove Amore alberga,
tutta dipinta di vergogna riede.

Traducere

Pe calea unde frumusețea se arată
când a-l trezi pe Amor are-n minte,
vine Lisetta, hotărâtă să-l înfrunte
și să învingă, dacă lupta-i dreaptă.

Dar lângă turn când fu, ca să o vază
cel ce-l deschide, dacă e vreo jalbă,
se auzi o voce ce-i șopti în grabă:
"Pleacă de-aci, frumoaso, c-avem pază;

iar în donjon este deja stăpânitoare
o altă doamnă, care o vargă cere,
de pragu-i treci, iar Amor îi dă zece".

Atunci Lisetta, rușinată foarte tare
de aste trucuri, dacă-i Amor la putere,
piruetă cumva pe loc și hotărî să plece.

**PETRARCA, IL CANZONIERE,
SONETUL CXXXVI (Fiamma dal
ciel su le tue treccie piova)**

Fiamma dal ciel su le tue treccie piova,
malvagia, che dal fiume et da le ghiande
per l'altrui impoverir se' ricca et grande,
poi che di mal oprar tanto ti giova;

nido di tradimenti, in cui si cova
quanto mal per lo mondo oggi si spande,
de vin serva, di lecti et di vivande,
in cui Luxuria fa l'ultima prova.

Per le camere tue fanciulle et vecchi
vanno trescando, et Belzebub in mezzo
co' mantici et col foco et co li specchi.

Già non fostú nudrita in piume al rezzo,
ma nuda al vento, et scalza fra gli stecchi:
or vivi sí ch'a Dio ne venga il lezzo.

Traducere

Un trăznet să-ți ajungă-n plete,
că te-ai hrănit cu ghindă și cu apă,
și azi la Avignon, șuie și țeapă,
lăsași hoția și cinismul să te-mbete;

cuib de trădări și uri, unde clocește
tot răul nefiresc din lumea-ntreagă,
sclavă a vinului, a patului, ce șpagă
ai da pentru păcat, ce-n toate crește.

În camere de simonie, moși cu fete
se prind în joc iar Belzebut stă-n centru
cu foale ce-n oglinzi jaru-i sporește.

Iar tu, ce n-ai nevoie de un sceptru,
că-n ploaie, printre spini, credința-ncepe:
îți duci putoarea până la Sfântul Petru.

**PETRARCA, IL CANZONIERE,
SONETUL XC(Erano i capei d'oro
a L'aura sparsi)**

Erano i capei d'oro a l'aura sparsi
che 'n mille dolci nodi gli avvolgea,
e 'l vago lume oltra misura ardea
di quei begli occhi, ch'or ne son sì scarsi;

e 'l viso di pietosi color' farsi,
non so se vero o falso, mi pareva:
i' che l'esca amorosa al petto avea,
qual meraviglia se di sùbito arsi?

Non era l'andar suo cosa mortale,
ma d'angelica forma; e le parole
sonavan altro, che pur voce humana.

Uno spirto celeste, un vivo sole
fu quel ch'ì vidi: e se non fosse or tale,
piagha per allentar d'arco non sana.

Traducere

Zulufii Laurei, gingaș torent de aur,
și numele, ce aurora-l revărsa,
vegheau atunci lumina ce ardea
în ochii săi adânci, pierdut tezaur;

iar fața iubitoare, ce-mi zâmbea,
de vis ori adevăr umplându-mi pieptul,
n-o pot uita, de mă întreb de-a dreptul:
atunci am ars, ori dorul ei m-ardea?

Dar poate că din lumea trecătoare
nici portul și nici glasul n-au sosit,
ci le-au iscat un gând mărturisit.

Și-un înger fu acel ce mi-a grăit,
șoptindu-mi că, în fapt, înrobitoare
e doar săgeata, nu și lemnul arcuit.

LINE EVE – VASILE MUSTE

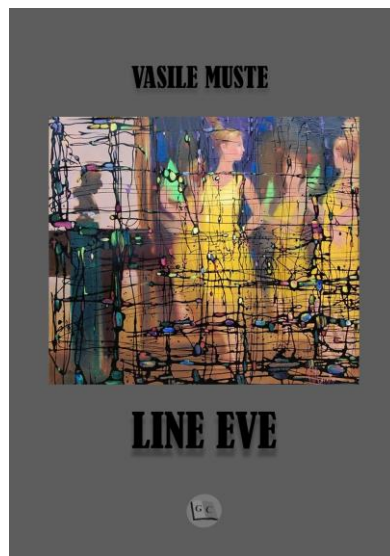
O melancolie senin-dolorică precum o emanație a unei lumi ce nu se îndură să moară acordă versurilor o trăsătură de sufletească demnitate. Fără a urma formal tiparul poeziei anonime, Vasile Muste împrumută din substanța acesteia misterul potolit, melodios, cu o românească amprentă. Cuvântul are adieri de zefir nelumesc...

Poezia lui Vasile Muste e ca o troiță iscusit lucrată, la marginea unui sat, pe o șosea pe care trec mereu vehicule moderne.

Gheorghe Grigurcu

Născut în Coruieni-Maramureș – Vasile Muste poartă cu sine povara unei copilării și a unei singurătăți cu însemnele unei trăiri profunde ce configurează un topos inconfundabil, uneori ostracizat, niciodată idilic.

Poemele sunt atât de pregnant metafizice, precum substratul vechilor balade, rescrise într-un limbaj modern (de ce nu postmodern) și hrănite cu experiențe personale convingătoare spărgând ceremonialul în mii de secvențe, ele însele nuclee ale unor posibile ceremoniale de trecere de la o vârstă poetică la alta.

Ion Vădan

DRAGOSTE ȘI RĂZBOI

"am văzut un om fericit" spuneau și eu îi
iubeam
în disperarea mea peste care-au trecut
romanele
care de luptă la răsăritul soarelui neamului
meu

dragă încă mie lumina căzută în Valea
cea Mare
sub osia lumii lângă care tânăr înfruntam
oștirile
romane cu prietenii mei Ioan Tuns și
Mircea Indre

cu Gheorghe Moiş de peste Tisa și Granar
cel degrabă sub iarbă chemat de marele
zeu cu
Iusco –Fuscus prietenul cum îi spuneam
noi râzând

lângă apropiatele noastre statornice și
tinere morți
pe care nici unul nu le-am părăsit
niciodată ba
le-am iubit și atunci când nu mai
eram pe pământ

LUANĂ - LUANĂ

vei fi cu mine în păduri ascunse
de ochii celor care vor veni
tremurul frunzei, tremurul frunzei
numai noi pe lume îl vom ști
și ziua te voi înveli cu mâna
mea stânga peste despărțiri
laguna ta albastră
pană la ziuă și în alte nopți
tot mai subțiri
pentru tine m-aș întoarce-n lume
călător cu ochii tăi un veac
până la verde inima mea
până la facerea lumii de-apoi
fi-voi dragostea ta fi-voi
iubire și stea

LOC FĂRĂ TINE

fă-mi loc să-ți dăruiesc pământul
ce l-am primit de inimă în dar
să nu mai trec pierdutele cărări
fără să-mi dau hotarele cu var

să știi cam până unde am fost eu
și până unde lacrimile tale
cât aș fi vrut să îți rămân mereu
iubit de munte jinduit de vale

am spus că nu te voi iubi mai mult
ca-n ziua-n care a trecut albastrul
frânt
și se pierdea cu morții pe pământ
sau cu cei vii necunoscuți de soare

**LA CORUIENI CUM MĂ IUBEA
LUANA**

de ce aici unde locuri însemnate cu
iubire
nu sunt
pentru că fiecare loc ar trebui să fie
iubirea nu e iarbă să fie pretutindeni
iubirea e mai mult decât iarba
și mai vie

NOAPTE CU LUANA

tu nu vei muri dar vei fi singur
pașii tăi nu o să-ți mai poată urma
cântecul
atunci pe lume îți va fi cel mai greu
iubitele fi-vor departe risipite prin
paturi străine
și ție însuți nu îți vei mai fi prieten
bun
numai Luana visul cu tine aștepta-
va să-și culce
și noaptea târziu va veni visul la ea
în odaie
și va fi dulce asemeni merelor de
vară
din locul acela de dragoste din Țara
Lăpușului
aproape de Someș tu nu vei mai fi
singur dar
cântecul și iubitele vor fi departe
numai
Luana cu tine aștepta-va visul să-și
culce
dar nesfârșite și reci vor fi toate
diminețile mele

SEARA-N CARE AM AVUT RĂBDARE

LAURA C. MUNTEANU

Într-o seară de vară, după o ploaie liniștită... am avut răbdare. Am avut răbdare cu mine. Am legat acele ceasornicului cu un fir de iarbă, mi-am pus tenișii vechi în picioare, mi-am scos căștile telefonului din urechi și am plecat. Fără destinație și mai ales, fără să mă grăbesc. Am plecat să ascult. Și să mă ascult. Mă prinsese în seara aceea așa... un dor nebun... de mine. Aveam atâta nevoie de mine, încât îmi doream să nu mă întâlnesc cu nimeni, sau să devin invizibilă. Doar că nici una... nici alta, nu s-a întâmplat, desigur. Dar s-a întâmplat ceva și mai ciudat!

Deodată, s-a făcut liniște. Zgomotul de fond a dispărut, pur și simplu. Sesizând asta, am încercat să aud... dincolo de ce se aude în zgomotul de fond. Și atunci, "coloana sonoră" a întâlnirii mele cu mine, s-a... modificat. Vântul a început să cânte la pian! Ce simfonie! Foșnetul frunzelor îmi trecea ușor ca un vals prin simțul auzului, de care eram mai conștientă ca niciodată. Bătăile aripilor unei păsări, imita ritmul bătăilor inimii mele. Sunetul cristalin al unui fir de apă căzând de pe un acoperiș, acompania zumzetul unui bondar, perfecționând simfonia. Cât de bine auzeam și mă auzeam! Pașii mei păreau să perturbe tot acest "tablou auditiv". Așa încât, m-am oprit, încercând să aud tot mai mult și tot mai bine.

"Și dacă aş sparge piatra?" Se întreba rădăcina unei flori. "Vor înțelege... ce e de înțeles? Vor crede că sunt puternică, așa firavă cum sunt? Vor crede că am crescut și-am înflorit prin piatră, pentru mine, sau pentru ei? Și dacă voi sparge piatra? Vor crede ca sunt puternici, așa firavi, cum sunt?"

Am așteptat. Cu toată răbdarea pe care... mi-am promis-o. Auzeam cum se sparge încet-încet, piatra. Sunetul acesta nu-mi plăcea. Îmi spărgea timpanele, mă durea. Dar nu puteam să mă îndepărtez, tocmai acum. Sacrificiul rădăcinii era atât de impresionant, încât am început să întreb trecătorii: "Vedeți? Opriți-vă puțin! Așteptați! Aveți puțină răbdare!" Nu vedeau... Nu așteptau... Nimeni nu avea răbdare.

Și totuși, rădăcina și-a înălțat firava tulpină spre cer și-a înflorit.

Pe ea, a durut-o fiecare petală.

Pe ei, i-a durut fiecare renunțare.

Au înțeles ei, oare?

SUDE EMIL IULIAN**Trăim cu impresia**

tragem de carnea ei
în mințile noastre ea se oferă tuturor așa
concretă fără preludii și prejudecăți.
cum ne place nouă brunetă și blondă.
poate avem o speranță.

ce mândri și șarmanți ne dăm.
care mai de care fiecare pe postul lui îi
arătăm cum se face.
ce este vechi și ponosit în alt obiectiv este
nou
și gingaș pentru noi zicem asta femeia
asta
impresie concretă speranța cară mulți
morți după ea.
pe cât de bătrână pe cât de tânără.
colegii de la poartă cerberii ăia neînfricați
de care nimeni nu trece și toți trec. să vezi
cum își scot capetele la iveală și se
gudură niște cățeluși.
doar-doar sau poate-poate.

**Să-i fim de folos când nu mai folosim la
nimicea tot mai cere de la noi**

ce nu am avut și ce o să avem ea cere ne
lasă una de răi și ne ia cealaltă tot aceeași
de buni
de parcă ar fi și a vieții din viață
vrea să iasă la lumină o plantă și ne
crește pe lângă ceafă ne face loc gol
de unde iese ea rămânem noi ce am
rămas în câteva gropi pline să ne
împărțim la ea în minciuni mărunte și ne
pleznește
din burtă ca spicele de grâu din lipsa
zilelor
o punem de spaima ei nu mai știm să
ieșim din ea legați la ochi că tot trupul să
fie un ochi
al fricii cu aromă de piersici

Ne-ar fi plăcut în zona ei de naștere.

buluc o mână de paznici rupeau porțile
coborau pe sfori de la etajele corpurilor
A și B nu mai văzuserăm femeie
adevărată în carne și oase de înger.
amestecate rămâneau fețele noastre
nu ne mai recunoșteam printre
imprimeurile florale pe cojile vii.
nici să ne mirăm nu mai
reuseam de plutirea ei dezgolită
până la brâu. nici noapte nu era nici zi
nu era în corpul C inefabilă zidire.
ați văzut bă ați văzut cum sare asta
gardurile
de unde atâta carne curată.

Cele ce vin de unde cele ce vin la masă cu noi

și Nechematul aflat până și în semnul crucii ne cere pâine și vin.

noi îi dăm din toate ale totului. Începe Nechematul

să ne ceară de tot de brusturi de gălbenele.

noi murmurăm asta ne face vreo alifie. spune un lucru și se dă pe altul. atât se aseamănă cu ăla care a pus piatră peste piatră că lucește da' nu străluce. vine el să ne ceară repede ce i-am dat binevoitori.

credeam că suntem o sprijinire de sus înjos așa ca o gravitație inversă. ne-am crezut trăitori și nebuni întru poezia meșterului ne miram de jumătatea care se miră de cealaltă jumătate.

I-am ispitit ca niște babe care se roagă să nu plouă că nu au ele umbrele. nu știam ori ori nu înseamnă și când colo asta ne folosește să ne facă alifii pentru cei care vor veni.

Paznicul de noapte și-a construit un plin de afară cu câteva trepte cu câteva etaje. ferestre.

la ferestre a lucrat mai mult în afara din însăși din afară. afara se dărâma. lumea se împiedica de un gol cu mult praf. construia școala adăuga la ce nu se putea adăuga imagina la ce nu se putea imagina.

nu a avut o Ana de golire a afării. să fie un trup al cărnii al oaselor un pilon al în zadarului.

o sprijinire pe ceva. ana lui cu cât se împlinea experimenta golirea.

repetă manole fără trup sisif fără trup nu se știe. repetă rostogolirea „știind că vor avea același rezultat asta ne făcea puțin mai fericiți”

el credea lumea-i o școală în trupul zilei de ieri nu mai încapă nimic.

Ni s-a dat nouă un coleg

în cârca noastră un pripas vede. notează el tot. despre noi ce se mai poate spune. colegul rămâne la fel numai cârcile noastre se schimbă. cocoșați cum ne știm credem că este de la umerii noștri. poate de la privirea în pământ.

nu ne mai amintim când ne-am dus pieptul înainte ultima oară. fără habar o zi de vară. senin și fără scrupule albăstriu pe care îl vedem și nu este culoare.

prin ochiul lui cel mare să ieșim din cerc. ne bagă pe țeavă pârâtorul. unul în altul. lasă de la el o mână liberă între început și sfârșit. vrea să ne îndreptăm încrezători în fâlfâitul de înger.

SIMONA LUCESCU**APUS**

Apus e soarele, luna e plină
Razele-i curg pe sufletele goale
Susurul vântului duios alină
Seara-s atinse corzi sentimentale....

Viața începe cu un răsărit de soare
Ce din păcate se va termina cu un apus
Cuprinde adevăruri crunte ce ne doare
Și întrebări la care nu avem răspuns.

Apusurile toate sunt pictate în culori
Ce-s unice, nerepetabile, intense
Nuanțe magice transcend în noi amplori
Melancolii născute din percepții dense.

Apuse-s visurile toate ce-am țesut
Aripi tăiate crud de doruri amorțite
De mic copil ambiții multe am avut
Cu patos și iubire împletite.

Și chiar dacă apusurile toate parcă-s triste
Și roșul aprins ceresc e-a sufletului rană
Credința-n răsărit mereu o să existe
În Mâna Domnului e apusul, și natura cea umană.

ARIPI

Nu am aripi dar vreau ca să zbor
Deasupra problemelor, întunecat nor
Tinerețea s-a dus, dar în inimă bate
Aceeși ambiție de a răzbate.

Nu mai am timp, anii toți au zburat
Doar clipa de acum, încă nu a plecat
Nu mai am zâmbet, sub mască-i ascuns
Atâtea întrebări, ce-s fără răspuns...

Nu am plecat, de abia am venit
De mult prea mult soare caut loc de umbră
Dezamăgit am căzut, dar nu sunt zdrobit
Mă bucur în taină de-un nou răsărit.

Cu mulți prieteni, dar singur pe lume
Căutător de sensuri, oceanuri cu spume
Mirajul aventurii plictiseala alungă
Dorurile toate cine să le plângă?

Mi-e dor, de ce nu știu, mi-e dor doar de
Tine
Olarul cunoaște lutul mai bine
Tristeți, suferințe și ascunsul oftat
Sunt date uitării la limanul visat.

Răscumpăr timpul, vremurile sunt grele
Se simte greutatea sub cerul cu stele
Cuvântul lumină-i în suflet și minte
Pribeag de-a mea țară eu mi-aduc
aminte...

Nu-i țara în care umil m-am născut
Nici țara în care să plec eu am vrut
Iubirea divină din inima mea
Mă leagă de ceruri, vie împărăția T

ARUNCĂ PIETRELE!

Aruncă pietrele cu care în alții vrei să dai
Te judecă pe tine aspru, mai amănunțit
De ești fără păcat aruncă pietre, ce mai
stai?

Dar de ești păcătos, e timpul de căit...

Pe vremea lui Iisus tot satul i-a adus
Pe o femeie prinsă în preacurvie
Bărbatul cu pricina însă n-a fost adus
Doar pe femeie satul tot s-o știe...

Scrâșneau din dinți, ca s-o omoare
așteptau
Inimi fântâni de ură și mânie având
Cu bolovanii-n mână sfinți ei se credeau
Reacția Lui Iisus curioși ei așteptând.

"Tu ce zici Doamne?" Ei dădeau să-l
ispitească
În timp ce Iisus aplecat scria cu degetu-n
pământ
"Cel fără de păcat, s-arunce primul, să
lovească!"

Mustrați de cuget, unul câte unul au plecat
pe rând...

"Femeie, unde-ți sunt pâ râșii oare
Nu mai e nimeni să te osândească?"
"Nu Doamne!", adevărul doare,
"Nu mai păcătui, Domnul să te-
ocrotească!"

Toți să ne cercetăm în umilință
Aruncă bolovani și pietricele!
Să nu lovim pe alții, ci cu pocăință
În dreptul nostru toți să ne lăsăm de rele.

Când ceasul bate, vom da socoteală
De gânduri, fapte doar lui Dumnezeu
El te va întreba de-a ta greșeală
Cu asprimea arătată tu aproapelui tău...

Aruncă pietrele, îmbracă-te cu milă
Și îngăduință, har, răbdare și iertare
La toți ne e greu, e-o lume dificilă
Nu mai păcătui, e a Domnului chemare!

AȘ DA TIMPUL

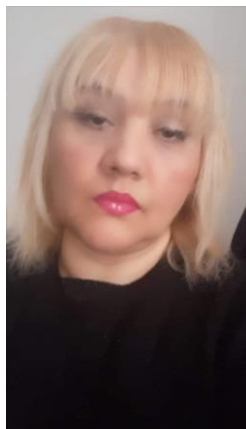
Aș da timpul înapoi
Să fim iar tineri amândoi
Să ne mai bucurăm de noi
Nebuni și tineri și vioi...

Aș da timpul înainte
Să descriu doar prin cuvinte
Cerul Tău, locașuri sfinte
Pregătite să ne încânte.

Aș da timpul înapoi
Să mă bucur aș învăța
Atitudinea a schimba
De mine a mă elibera.

Aș da timpul înainte
La lumină să ajung
Umbrele să le alung
În iubire să m-afund.

Aș da timpul de-aș putea
Să primesc înțelepciunea
Totdeauna a învăța
Credința, nădejdea, dragostea.

MIRIAM DĂBĂU**SĂ NE IUBIM**

Să ne iubim ca-n
vremurile bune
Ca doi nebuni ce
timpul nu-i percepe
Încătușați de propriile
defecte
Eu o intrusă ce trăiesc

regrete,
Ca o culoare cafenie ce rămâne
Pe ceașca de cafea în farfurie.

Tu saltimbancul rozelor celeste,
Un trubadur al sufletelor arse
Învăluit în umbrele tristeți
Aveai bilet, dar fără destinație.
Și te priveam neputincioasă
Cum pașii tăi o luau razna.

Mâna mea-ți strângea încheietura
Și îți șopteam, așteaptă să vezi Luna!
De atunci au trecut ceva ani
Și am rămas un fel de incognito
Doi trubaduri împrăștiți
Într-un traseu... fără de urme.

SEARA

Seara cobora pe dealuri,
Îmbrăcată în tuluri,
Macii se-nchideau de spaimă
adormind ușor pe loc.
Singură Luna semeață
sta zîmbind după un nor,
Gata ,gata să răsară
Peste-al nopții chip sfios.
După nukul din grădină,
se ascunse-un pușor,
Flori de noapte se aprise
Coborând tăcute-n jos.
Iarba tremura zăludă

Când mai verde, când mai crudă
Fluturi grei și mari de noapte
Se plimbau în zborul lor,
Cu deliciul mierii fine
Ce-l gustau în matca lor.
Cum priveam mai aiurită
Câte se petrec de fapt
O crenguță se desprinsese
Dintr-un trandafir vărgat
Parcă se certa cu vântul
Cum de seara l-a uitat.
Obosită și distrată
Trecui pragul neobservată
Închizând larga fereastră
Lăsând serii gândul ei
Cu frumoasele găтели.
Noptii farmecul de divă
Reflectată în oglindă
Într-o lume de mistere
Împletite între ele.

TE-AM PIERDUT

Ești dragostea mea dusă
într-o zi de vară toridă
ca o lacrimă într-o oază senină,
ochii mei te caută să plângă.
Dacă timpul ar sta, s-ar putea să îți pese
că m-ai pierdut pe-un drum fără regrete
trimite-mi iubire pe frunze de lotus
să le împart printre prieteni, să uite.
Ca o toamnă târzie mi-e chipul bătrân
încărcat de emoția durerii ce-o am,
vreau să vină iar vara fierbinte
să las durerea din suflet să plece.

SPERANȚĂ HIMERĂ

Pe plaja pustie pescărușii plâng,
în ciocuri au urme din nisipul fierbinte
parcă e ultima zi de vacanță trăită
acolo, la margine de lume pustiită.
Arunc o pietricică în mare
și apa-și schimbă culoarea,
așa ești tu, îți schimi mereu cămașa,
dar uiți de caracter și-l lasi mai departe.
E prea devreme să fie lume

sau poate nu sunt eu norocoasă,
Visez la vara care trece,
cu tine sau fără tine, nu-mi pasă.
Câte-un vapor trece grăbit,
multe sunt fără pasageri,
pescărușii parcă au înebunit
plâng și se agață de câte-un catarg
Și eu de-o speranță himeră.

DE CÂND TE-AM CUNOSCUȚ

De când te-am cunoscut pe tine
Nu caut o altă fericire,
Nu vreau să schimb nici infinitul
Nici locul tău sau universul.

Am doar un gând ascuns în suflet
Poate-ți voi spune într-o zi,
Așteaptă-mă deseară-n casa
Iubirilor, ce plâng tăcut.

Petale albe de-mi presari
Din poarta curții până-n pat
N-am să privesc ca un păcat
Când ochii tăi senini și blânzi,
Ceartă iubirea dintre ani.

Tu știi că te iubesc nespus
Mai mult ca timpul ce s-a scurs
Chiar și atunci când vântul geme
Șăgalnice, clipe veți fi
Frumoase prietenele mele.

De când te-am cunoscut îți cer
Fidelitate dar și fapte
Tu îmi aduci în schimb mereu,
Iubire cu buchete colorate.

COPILĂRIE (TE AM ACOLO, ASUNSĂ ÎNTR-UN UNGHER)

Am privit la geam în stradă
Cum copilăria-ntreagă
Alerga hai hui duioasă
Printre amintiri, poznașă.

Frunze verzi și mere coapte
Se amestecau pe jos
Sub aleea aceea mare
Unde noi jucam șotron.

Când săream într-un picior
Două cozi de păr răzlețe
Mi se fluturau în vânt,
Și le așezam discrete.

Mama mă certa mereu
Că sunt ca un băiețoi
Bieții mei genunchi zdreliți
Erau ca prunii loviți.

Apoi când am mai crescut
Domnișoară de pe-acum
Sub salcâmi bătuți de ploaie
Recitam versuri șiroaie.

Mai visam și feți frumoși
Călărind sau chiar pe jos
Încercând pantoful magic
Eu prințesa, vai ce drame.

Preferam vara-n grădină,
Cu o pătură sub viță
Învățam pentru examen
Eram doldora de carte.

Când mă săturam de toate
Pofticiosă cum eram
Îi ceream mamei să-mi facă
Cornulețe cu dulceață.

Dimineți cu vise multe
Tainice povești ce-ascunzi
Anii cei mai dragi din viață
Sunt acei de la-nceput.

Frunze galbene trecute
Risipite printre văi
Tu, copilărie dragă,
Hai, întoarce-te-napoi

CAROLINA BALDEA**FEMEIE-CĂPRIOARĂ**

Femeie-căprioară cu ochi de-ntrebări,
Femeie ce moare înviind la cuvinte,
Femeie-fior la atingeri fugare,
Speriată de ea și de ceea ce simte...!

Femeie-căprioară cu ochi umeziți
De cuvântul din om, de chemarea ce-atinge,
O flăcără-arzândă pe-ntinderi de ape,
Sus ploaie, jos val, dar nimic nu o stinge!

Femeie-căprioară privind înălțimea
Cu ochi de-așteptare în destinu-i proscris,
Sub umedă geană, acorduri de liră,
Cu pasul de flăcări, în valsul din vis!

TALPĂ ÎNTINATĂ

M-am pierdut de mine, Doamne,
Umbra-ncet și ea îmi pierde,
Bat din aripi dar n-am cerul,
Sorb din zori, noaptea mă cere...

Nici nu știu dacă vreodată
M-am născut sau sunt părere...?
Trup de colb ce vântu-l duce
Și în patru zări îl pierde!

Mai am chip și mai am nume,
Ziua asta-mi este dată...?

Ochiul meu mai poate face
Inima-n culori să bată...?

Pânză de paianjen, podul,
Talpa întinată-o ține...?
Ochi închiși, cărare oarbă,
Eu trec apa...? Ea pe mine...?

Mă adună Doamne-n palme
De trup umbra iar mi-o leagă,
Rugăciunea de genunchi
Și din mine mă dezleagă!

A FOST UN VIS...?

Oare-am visat, când degete febrile
Prin părul meu își căutau cărarea,
Și-n ochii ce și-au ridicat privirea
Se împleteau dorința și mirarea...?

Un vis a fost, când buzele flămânde
Pe ceafa caldă înfloreau fiori,
Și-n piept apoi, atingerea fierbinte
Se risipea-n explozie de culori...?

A fost un vis când m-ai luat în brațe
Și-am renăscut murind, iubind durut,
Și-n țipăt de izbândă, rândunici gingașe,
În cuibul ființei mele s-au zbatut...?

A fost un vis când limbi de flăcări roșii
Dansau frenetic pe zăpezi sihastru,
Iar ochii tăi ce s-au deschis în mine
Au răscolit întinderile-albastre...?

Nu, n-a fost vis, s-a întâmplat aievea
Dar nu acum, ci într-un veac trecut,
Când noi ne căutam prin răsărituri
Mult mai-nainte de-a ne fi născut...!

IOANA LĂPUȘNEANU**ALB ȘI NEGRU**

Ne-am dezbrăcat de trup
Pentru a ne asculta sufletele,
Era atâta liniște în interiorul nostru
Încât auzeam ecoul universului.

Eram noi, departe de lumi dezlănțuite,
În eter... dansam rotocoale
Călcam cu picioarele cerul
Netezeam pământul cu mâinile goale.

Ne-am învățat de multe ori,
Și-am cunoscut atâtea lumi
Îmbrăcate-n iubiri...Erau luate de vânt.
Dar, între alb și negru, trăim pe pământ.

Sunt multe culori în univers,
Una-i pământul și alta e cerul,
Sufletul se plimbă între două lumi
Viața plutește-n eter între alb și negru.

Între alb și negru s-a născut iubirea,
Și sufletul s-a așezat în univers
Dar cine știe oare ? Care-i misterul?
De ce ? iubirea doare și ochiul este plâns.

MAMA

Când te-am cunoscut pe tine, mamă!
Mă purtai în pântecul Universului
Ce-avea înmugurite-n ramuri primăveri
Din țărâmurile necunoscute omului.

M-ai zămislit în dimineți cu roua iubirii
Când trupu-ți era ca o boare trandafir
Pregătit să poarte sămânța renașterii
Atunci, chiparoșii înfloreau pentru tine.

În mâinile tale mă țineai pe mine, pruncul
Născut sub lumina razelor divine
Alăptatu-m-ai din sânul pământului
Cu lapte neștiut din izvorul vieților străine.

Mamă,
Ți-am împletit cosița cu firele de iarbă
Cercei ți-am pus din flori de chiparos
Și-n rochie dantela boabelor de rouă
Pe fața ta senină, chipul lui Hristos.

În ochii tăi ți-am pus cerul, să mă privești
Cu-albastrul florilor de nu-mă-uita
O inimă în pieptu-ți, la margine de suflet
Când valuri mari veni-vor, oprește-le tu,
mamă,
cu iubirea ta.

Te rog rămâi...eterna primăvară,
Un cer de frumuseți și de lumini
Măsoară mamă timpul și lasă-mi secunda
Leagănul cu dorul de-a mai fi copil.

DAȚI-MI UN PUSTIU!

Dați-mi un pustiu
să-mi strig sufletul,
iar din ecou să răsară
firul de iarbă.
Dați-mi un alt pustiu
să-mi strig copacii
iar din ecou să-și ia zborul
pasărea spin.
Dați-mi un alt pustiu
să strig după viață
iar din ecou să apară firul de apă
stâmpăr pentru sufletele însetate
de iubire.
Mai dați-mi un pustiu
să strig după tine
iar din ecou să apară tu
inger fără aripi ce-ai părăsit pământul
înainte de a te fi născut.
Mai dați-mi un pustiu
să dorm, să tac,
să nu strig după nimic
să fie liniște.
Vreau să mă aud pe mine
cel ce am strigat după toate
și din toate
doar SUFLETUL mi-a răspuns.

ITOAFĂ ADRIAN GEORGE**ÎMBRĂCAȚI ÎN CULORI EGALE**

Culorile vin de-avalma
confiscând privirea,
îmi ies din ochi și pătrunde inchiiziția
căutând prin spațiul libertății,
acolo am lăsat creștinătatea
să afle adevărul.

Ochii reveneau înaintea pedepsei,
în atitudinea supra-eului
ce condamna erezia.

Până la înălțarea trupului,
mă veți arde în conștiințele voastre
nesănătoase,
îmbrăcați în culori egale,
nemaștiindu-ne.

DESEN INDEFINIT

Este mai ușor să pun
pe o coală neagră pete difuze,
spre centru o ușoară nuanță de alb
greu sesizabilă, cu pensula,
delimitând vibrația ce răzbate
în sensul necunoașterii de materii.

Putem fi dematerializați,
percepând câmpul gravitațional
prin suspensie liberă,
diferită de câmpul cu roade
al cunoașterii noastre,
nu ar fi nimic de povestit, doar de trăit.

În profunda lipsă a culorilor,
pe plan îndepărtat, ne-am uitat.

POT SĂ VIN ÎNDEPĂRTÂNDU-MĂ

Întâmplător au venit din cer lacrimi,
s-au plantat, întrupându-se-n carne,
continuuam cu picioarele încălțat
în picioroange desculțe
să traversez prin trăiri,
să urc greu și să cobor degrabă,
inversând polii.

Cum ar fi să cobor, urcând către tine,
risipită în freamătul confuz al trupului,
ajuns pe culmile întinse ale amiezii,
rămânând priviri tale?

Fantastic!
Nu am crezut că pot să vin,
îndepărtându-mă de tine.

CERUL SE VEDE ÎNCHIS

Printre cătușe cerul se vede închis
în paginile mele,
șuvoi de ape inundând
tot ce-i cuvânt.

Crescut din tot adânc,
pier pe clipe pasagere,
în viața mea,
ocnaș stă cerul colindând
în fiecare zi câte-o celulă,
și curg prin degete cerneluri,
par apărându-și norii,
cerând clemență.

Mai scriu un timp,
pân' la sfârșit
și-apoi să plece-n risipite zări,
să plece.

CERCUL (PE DRUMURI BĂTĂTORITE DE CUVINTE) **ANA-CRISTINA POPESCU**

RADU BOTIȘ

Un volum de proză scurtă bogat în culoare artistică, simboluri și îndemnuri moralizatoare. Am lecturat zilele acestea un volum de proză scurtă „Cercul (Pe drumuri bătătorite de cuvinte)”, de Ana-Cristina Popescu, bogat din punct de vedere artistic. Cuvintele par să curgă asemenea unui cântec ce se revarsă peste toate, peste pământ, peste iarbă, peste ape și în dansul lor îmbrățișează forme armonioase. „Era o zi superbă de octombrie. Natura parcă înflorise, se îmbujorase. Era verde– roșiatică, pe alocuri pătată cu câte o buclă gălbuie. “ spune autoarea personificând natura și dându-i o cromatică edenică în nuvela „Au înflorit trandafirii, Ionică!” prevestind parcă primele frământări din sufletul personajului principal, Ionică Florea, frământări aduse de o dragote adolescentină.

Pe lângă bogăția artistică a slovelor, firul narativ al operelor literare din volum captează interesul cititorului pentru lectură, în așa fel încât acesta nu se mai poate dezlipi de textul narativ odată început, până ce nu-l finalizează.

Un alt punct forte, aș putea spune, ar fi descrierile monografice ale locurilor unde urmează să se desfășoare acțiunea și aș cita tot din proza „Au înflorit trandafirii, Ionică!” „Și satul lui drag e una dintre cele mai vechi așezări din Banat. După descoperirile arheologice ale unui istoric, așezarea ar data încă din epoca de piatră. A avut diferite denumiri de-a lungul timpului [...] este situat în cel mai vestic punct din țară, Triplex Confinium, cu numele de Beba Veche, veche așezare. Se spune că oamenii din sat pot auzi cocoșul cântând în trei limbi diferite, așezarea fiind la granița cu Ungaria și Serbia. [...] Mai avea satul și ceva aparte, o sondă cu apă termală. “

Autoarea a surprins în textele literare publicate în acest volum și emoții ale unor personaje rezultate din ancorarea acestora în superstiții, în anumite credințe populare. Foarte grăitoare din acest punct de vedere este proza scurtă „Semn rău” în care personajul principal, Bujor Șandroni, poreclit Flecea, datorită nechibzuinței lui de a se încrede în toate semnele și arătările și a se comporta după cum dictează acestea, este urmărit de-a lungul vieții de ghinion, o neșansă căutată parcă ...cu lumânarea.

Operele literare din volumul „Cercul (Pe drumuri bătătorite de cuvinte)”, publicat anul acesta, 2021, la Editura InfoRapArt, Galați, sunt și moralizatoare. Lecturând „Minciuna”, urmărind cu atenție trăirile personajelor, faptele lor, putem înțelege cât de mult rău poate să facă celor din jur ascunderea adevărului.

Bogată în povește înțelepte este și proza scurtă „Mama” în care autoarea prezintă întâmplări din lumea micilor vietăți, o familie de porumbei, o familie de rândunele și una de berze. Din întâmplările prin care trec micile vietăți se desprinde, rămânând ca un simbol, dragostea mamei care nu are seamăn, este neobosită, infinită. În textul literar „Fiecare timp își are povestea lui” am întâlnit și tehnica povestirii în ramă.

„Fiecare timp își are povestea lui” este o proză scurtă ce se adresează copiilor prin poveștile bibliotecarului, tatăl Mariei, ce face o călătorie potrivit firului narativ al textului, de la literatura populară, lumea plină de farmec a basmelor, până la poveștile științifico-fantastice. Fiecare proză publicată în acest volum surprinde și ideea că toate par să se rotească ca într-un cerc, să pară noi, dar să se repete, ca niște cuvinte ce zădăresc baza unei case de dimineață, iar spre seară se întrec alergând pe acoperiș, ca ziua de mâine să alunece din nou spre fundamentul clădirii și aș cita din opera literară „Minciuna” „- Drumuri ce nu duc niciunde? Toate drumurile au o finalitate, chiar și acelea infundate. Dincolo de clădirea, muntele, stânca ce le blochează, se găsește o altă cale. / - Dacă nu te învârți cumva în cerc. / - Asta-i bună. Să mă învârt în cerc? / - Mereu ne întorcem în același punct, deși nu înțelegem acest lucru. “ Recomand spre lectură volumul autoarei Ana-Cristina Popescu „Cercul (Pe drumuri bătătorite de cuvinte)”, pentru că în paginile volumului, pe lângă firul narativ al textelor literare ce țin viu interesul pentru lectură vom descoperi aleea descrieri artistice, scurte prezentări monografice ale unor locuri, pilde moralizatoare.

LOREDANA ZELLER

POEM PENTRU TINE

Îmi aștern slove timorând hârtia albă
Ce urlă de durere, învățată-n suferință
Și luminată de lampa afumată, slabă,
Îndură demn penelul, icnind a neputință.

Aș fi dorit să-ți dăruiesc ceva firească...
Un trist sonet nemuritor prin vreme...
Penelul îmi alunecă, nu-l păsuiesc
Scriindu-ți ție, plecatului iubit, poeme.

Căci poate-o coală parfumată și velină,
Cuvinte scrise tandru cu roșie cerneală
Ne vor aduce împăcarea și iubirea la lumină,
În ochi să ne privim prin întunericul de smoală.

N-a fost să fie...și târziu, dezamăgită
Am adormit adânc în plină-alegorie...
Nu ai venit...cerneala-i irosită...
Nici vorbă să-ți mai scriu o poezie...

DESPĂRTIRE

Nu-ți scriu încă răvașul de târziu...
Eu nimănui nu îi mai scriu poeme
Dar știi, amorul meu paliativ e încă viu
Te plâng târziu și te iubesc devreme...

Mereu amorfi în cadrul roz și visceral
Prezent în viața noastră fără trend decor,
Ne-am zis c-avem un viitor ambiguu și banal
Fără speranțe, aripi sau elice pentru zbor.

N-a fost să fie, ne-am oprit din căutarE
Convinși că nu există pentru noi altcineva,

Doar creaturi ciudate-ncălzite de alt soare,
Și într-un timp, o altă viață, undeva.

Și-mi vine să te strig din toți rărunchii...
Oricum nu mai privesc în urmă, că nu pot,
Îmi simt durerea până-n vârful de unghii
Și-ncet-încet mi se extinde într-un cot.

Și să rămâi și să rămânem tot aiurea
Prin viață-nsingurați, însă privind-o demn
Nu ne lipsește chiar nimica, doar iubirea
Și-o frecție galenică piciorului de lemn.

Ne plângem și acum destinul implacabil...
Cărări întortocheate ne pierd și ne găsesc,
Dac-ai fi fost și tu puțin mai maleabil,
Dar nu ai fost...să știi că te iubesc!

BĂLCIUL

De Paști am ieșit la bălci,
N-am de gând să cumpăr totul,
Dar se vând la preț redus
Genți și trasul cu ghiocul...
Și -o femeie orientală
Întâlnită-n iarmaroc
Mă invită s-arăt palma
Să-mi citească, dă noroc...
„-Ești o mare norocoasă!
Spuse ea privind în palmă...
O să ai mult spor în casă,
O să fii o mare doamnă!
Te vei mărita cu-n prinț
Apărut ca din senin
Și când nici nu te-ai gândi...
Din Țara lui Rasputin!
O să fii tare frumoasă
Și pe prinț o să-l vrăjești
O să ai castel nu casă,
Și slugi multe, chiaburești...
O să ai doar țoale scumpe
Cusute cu fir de aur,
Avioane și șalupe,
Bijuterii din tezaur...
Mă țintea fix cu privirea
Așteptând pe loc răsplata
Citindu-mi dezamăgirea
Căutând de zor în geanta
Ce-mi fusese laudată:
„Mișto geantă !Ce model !
Ce rămase pustiită
Însă...doar de portofel...”

LAURA C. MUNTEANU**DESFRUNZIRE CU ROST**

Uneori se desfrunzesc păduri
În ridurile frunții mele pale
Și-n ochi mi-aprinde toamna, doi cărbuni
Să văd în roșu, moartea din petale

Doar crizantemele-ndrăznesc să-nvie
Culorile uitate la priveghi
Și pe ascuns -ca toamna să nu știe-
Îmi înfloresc cu forța la urechi

Și-atunci se îmblânzesc de-odată șerpii
Ce-și caută în mine, adăpost
Tăcut, mă rup din rădăcina ierbii
Și îi declar iar, neuitare verii

Și-abia atunci, această desfrunzire
Are rost

MIRAREA DE-ACUM

Se-ntorc iar la cuiburi
Păsări albastre
Pe aripi ducând
Păcatele noastre
Iertări nu mai sunt...
Vândute sunt toate
Și chiar dacă-ar fi,
Nu se mai poate...

Peisajul acesta
Ciudat se repetă
Constantă rămâne
În ochii de cretă
Mirarea de-acum
Ca cea de-altă dată
Pictată pe firea mea
Tot mai ciudată

ARȘITA

Prea fierbinte trece și vara aceasta
De parcă nu arde suficient prin lume
Prin mine
Prin Poezie
Prea însetate se întorc păsările la cuiburi
Prea târziu se-ndreaptă Soarele spre Apus
Prea repede arde iarba uscată-n grădini
Prea repede ardem cuvinte... stări
Iar vara... ca întotdeauna
Se repetă peste toate arderile
Aruncând puțină apă
Doar la sfârșit
Așa... din milă
Să stingem incendiile
Din grădini
Din Poezie
Din noi
De fiecare dată
Când se repetă,
Tot mai multe incendii,
Tot mai puțină apă...
Și ne râde în față
Știind că noi
Nu avem dreptul
Să ne repetăm

**PRIN TOAMNA LUI, TRECEA
ȘEHEREZADA**

Șeherezada nu călca pe frunze.
Trecea prin toamna lui, fără să facă
zgomot.
Nici nu-i plăcea când sâni,
Îi miroseau a ploaie.
Deși în toamna lui
Ea însăși,
Curgea prin el, șiroaie.
Buzele ei adesea,
Miroseau a scuze.
Buzele lui,
Citite cu mâinile, de orbi,
Rosteau neconținut
În visele-i confuze
"Șeherezada nu călca pe frunze..."

GRIGORE AVRAM**NEȘTIINȚE**

N-am știut și poate nici n-am vrut
Să știu că a trăi mai bine
E o problemă de-nceput.
N-am știut că pentru orișicine

E important să afle rând
Disprețurilor vecine
Întreagă logica de viață,
Că pentru-a te-mplini curând

E bine să păstrezi în față
Destinul dezbrăcat de vid.
N-am știut că-n ipocritul gând,
Mai indecent sau mai perfid

Decât o flacăra arzând
Sau ca pământul de corupt,
E mersul vieții invalid.
Și nici n-am știut că doar sperând

Pot ține ura dedesupt
Chiar când în ochi lumina-i sumbră,
Că pot lega de visul rupt
Destinul risipit în umbră.

NORII DIN NOI

Norii din noi gândul cruciș hidratează,
Ochii ucid raze ce-n suflet printează
Câte-un amurg. Păduri se unesc
despletite
Cu cerul lung. Și iarăși cuvântul înghite

Silabe ce șterg sentimente ciudate
De-al trădării sărut, mărunț updatate.
Mă trudesă să înmoi o noapte în mare
Și din nou gânduri seci fac în minte
cărare.

Soarele-n vânt, tremurând, cerul ridică
Anii din urmă doar prin rid se dedică
Fals în dureri și adună doar briza din văi
Să mă pună deasupra de-a Lacteei păstăi.

REPETĂRI

De-am să mai joc o dată jocul,
Să știi că-n prima dimineață
Voi da la toți s-aprindă focul.
Apoi, cu zâmbetul pe față,

Le voi topi încet amarul
Și-o să-i așez pe rând la masă.
Cuminiți împreunând paharul,
Cu mâni albe, de mireasă,

Vor bea cu mâna demodată.
De-am să mai joc o dată mâine
Ce-am mai jucat în viața toată,
Am să primesc în loc de pâine

Ofranda luncilor nătânge,
Să treacă vântul viu prin mine.
Și când luminile s-or stinge
Să mă adune om din tine.

IMPOZIT PE PĂCAT

A fost să fie hotărât
Să mă mențin nepriceput,
Că nu știu dacă-i bine cât,
Din ce-am sperat și ce-am putut,
Cu inima ne luăm avânt
Sau dinspre ochi motiv de mers.
Dar știu că-n firavul cuvânt
Încăpe-ntregul Univers.
Nici n-am să sper dacă, luptând,
E loc destul pentru răgaz
De-a pune vremurilor gând
Și supărărilor pârleaz.
Însă ne stingem rând pe rând
De parc-am fi miros de crin
Sau adiere pe-nserat.
Și tot nu cred că-n asfințit,
O lacrimă dacă-am vărsat,
E semn că toate le-am plătit.
Dar simt că-n veacul disperat
De visurile ce le-am strâns
Plătim impozit pe păcat
Și rovignetă pentru plans.

